

○

שיר השירים

ŠIR HAŠIRIM

SOLOMONOVA PESMA NAD PESMAMA
SONG OF SONGS

1

שיר השירים
ŠIR HAŠIRIM

SOLOMONOVA PESMA NAD PESMAMA

SONG OF SONGS

Seriya: Sveti spisi

Edicija: Pet svitaka

Naslov: Solomonova pesma nad pesmama

Autor: Miljana Šnap

Saradnik na transliteraciji: Ana Šnap (Izrael)

Prevodioci uvodnog teksta:

Na engleski: Aleksandar Petrović (Srbija)

Na hebrejski: Gil Visokolov (Izrael)

Recenzent: Prof. dr Eliezer Papo (Izrael)

Dizajn korica: Rivka Navon (Izrael)

Izdavač: Savez jevrejskih opština Srbije

Mesto i godina izdanja: Beograd, 2018.

Štampa: Colorgrafx

Tiraž: 300

Copyright © 2018, Savez jevrejskih opština Srbije

ISBN: 978-86-915145-5-6

Egleski tekst iz The Holy Scriptures, JPS 1917, preuzet je uz dozvolu Mechon Mamre sa linka: <http://www.mechon-mamre.org/p/pt/pt0.htm>

Ilustracije za korice knjige preuzete su sa zvaničnih internet stranica koje imaju karakter “javnog domena”.

**SVETI SPISI
PET SVITAKA**

**SOLOMONOVA PESMA
NAD PESMAMA**

INTERLINEARNA KNJIGA
SA TRANSLITERACIJOM HEBREJSKOG TEKSTA
HEBREJSKI TEKST: STARI ZAVET / TANAH – SPISI / KETUVIM
TRANSLITERACIJA HEBREJSKOG TEKSTA: MILJANA ŠNAP
SRPSKI TEKST: ĐURA DANIČIĆ
ENGLISKI TEKST: THE HOLLY SCRIPTURES, JPS 1917

BEOGRAD 2018 / 5778

VELIKU ZAHVALNOST UPUĆUJEM

Moše David Gaon Centru za Ladino Kulturu
Ben-Gurion Univerziteta iz Ber Ševe, Izrael,

Moshe David Gaon Center for Ladino Culture
Ben-Gurion University of the Negev

Savezu jevrejskih opština Srbije i Jevrejskoj kulturnoj i humanitarnoj fondaciji Sabitaj Buki Finci iz Beograda, koji su deleći moj entuzijazam pomogli štampanje Edicije Pet svitaka (*Šir Haširim - Solomonova pesma nad pesmama*, *Megilat Ruṭ - Knjiga o Ruti*, *Megilat Ēha - Plač Jeremijin*, *Megilat Qoheleṭ - Knjiga propovednikova* i *Megilat Ešter - Knjiga o Jestiri*) i time omogućili da se duhovno čvrsto vežemo za tradicionalne tekstove našeg nasleđa.

Miljana Šnap

...nema u nas mnogo vernika koji blagoslove i molitve mogu da čitaju iz molitvenika, te su čak i oni koji bi o praznicima u sinagoge dolazili, pobožno stajali ili sedeli i slušali rabina ili predmolitelja koji se umesto njih moli. A to se kosi sa osnovama jevrejske vere u kojoj se svaki čovek obraća sam, neposredno, Gospodu i svoje molitve mora da izgovori na jedinom izvornom jevrejskom jeziku, koga danas nazivamo ivrit ili hebrejskim...

Eugen Verber

Uvod ili o čitanju pet *megilot*

Hameš megilot ili pet svitaka, nalaze se u *Keṭuvim* (*Spisima*), trećem delu *Tanaḥa* (Jevrejskog kanona *Biblije* ili „*Starog*” *zaveta*), najsvetije knjige Jevreja, temelja Judaizma. To su svici iz kojih čitamo u sinagogama, ili individualno, o praznicima. *Šir Haširim* (*Solomonova pesma nad pesmama*) čita se tokom Pesaha, a Sefardi je čitaju i pred svaki Šabat; *Ruḥ* se čita za Šavu’ot; *Ēha* (*Plač Jeremijin*) za post 9. ava; *Qoheleṭ* (*Knjiga propovednikova*) tokom Sukota; a *Esther* za Purim.

Rabinski Judaizam je laička religija, bez sveštenika i sakramenata, koja se temelji na pravu i obavezi svakog čoveka da se neposredno obraća Tvorcu, a ne da nemoćno stoji ili sedi u sinagogi, i sluša rabina ili hazana kako čitaju i mole se umesto njega. Poželjno je, naravno, da postoji mogućnost pristupa hebrejskom jeziku, jer je to jezik Svete predaje, a i jezik jevrejskog liturgijskog jedinstva. Danas, nažalost, većina Jevreja u dijaspori ne poznaje hebrejski dovoljno, a neki ga čak ne znaju uopšte. Stoga, ovako priređeni svici ne samo da omogućavaju aktivno učešće u liturgijskom izvođenju teksta, nego isti čine i razumljivim, na licu mesta.

U ovom se izdanju stihovi svih pet *megilot* pojavljuju u interlinearnoj formi: prvo na hebrejskom („kako Bog zapoveda”), potom u transliteraciji (za one koji još nisu savladali hebrejsko pismo), a zatim u srpskom (za domaće) i engleskom (za brojne goste) prevodu.

Napomena o hebrejskom pismu

Dvadeset dva konsonanta hebrejskog pisma gradi jezik Jevreja - 'Ivriṯ. Uprkos velikim istorijskim promenama, kako na tlu samog Izraela tako i u dijaspori, uprkos velikim uticajima aramejskog i grčkog na drevni hebrejski, i uprkos razvoju jevrejskih jezika u dijaspori (Judeo-arapski, Ladino i Jidiš), upravo sveti jezik Tōre, poslužio je kao osnova stvaranju novohebrejskog jezika, kojim se danas govori u Izraelu.

Odvajkada je poznavanje svetih spisa: *Tōre, Nevi'im i Ketuvim*, bilo cenjeno u narodu Izraela. Precizna drevna pravila čitanja svetih tekstova pomno su prenosili *hahamim* i *soferim* (mudraci i pismoznanci), usmenim putem, a obzirom da nije bilo znakova za beleženje vokala, izvorni tekst se nije mogao besprekorno reprodukovati samo na osnovu zapisa, ako se ne bi poznavala usmena predaja vezana za isti.

Vokali počinju da se beleže tek od 8. veka. Predosećajući nadolazeća burna vremena, te strahujući da bi pravilno nasledeno čitanje, a samim tim i ispravno razumevanje svetih tekstova moglo da bude bespovratno izgubljeno, učitelji i prepisivači počinju da dodaju tačkice i crtice ispod, iznad i unutar konsonanta, vodeći računa o nepromenljivosti primljenog teksta i upućujući na pravilno čitanje. Tako su stvoreni različiti sistemi dodavanja vokala, a najpotpuniji od svih bio je „tiberijski” sistem iz 10. veka, ustanovljen od strane Aharona ben Moše ben Ašera, iz Tiberije, koji se prvi ozbiljno i sistematski bavio gramatikom hebrejskog jezika i razvio pravila čitanja tradicionalnih tekstova (što je imalo ogroman uticaj na proučavanje gramatike biblijskog hebrejskog jezika). Činjenica da se Rambam, najveći jevrejski kodifikator i filozof od Mojsija naovamo, u svojim čuvenim propisima za pisanje *Sefer Tora* rukovodio ben Ašerovim dijakritičkim tekstom, dala je konačni legitimitet i autoritet ovom patentu, koji je u međuvremenu postao opšteprihvaćen i opšterasprostranjen.

Širom sveta, u izdanjima tradicionalnih hebrejskih tekstova, česta je praksa da se koristi upravo font Šlomo, u kome su dijakritičke oznake jasno izražene. I u ovom radu korišćen je isti font, kako radi njegove preglednosti, tako radi njegovog starinskog izgleda.

Vokalizacija usvojena u ovoj transliteraciji u potpunosti je preuzeta iz *Tanaḥa simanim* u Feldhajmovom izdanju.

Napomena o transliteraciji

Želeći da transliteracija što autentičnije dočara zvukove hebrejskog jezika, opredelila sam se za akademsku transliteraciju hebrejskog alfabeta (Svetska organizacija za standard, 1962. godina), koja uzima u obzir postojanje dve ili tri različite a slične foneme, iako se u izgovoru evropskih Jevreja iste obično svode na jednu jedinu, onu koja postoji u njihovom svakodnevnom govornom jeziku. Akademski transliteracija jedina omogućava prevazilaženje današnjeg haosa, u kome desetine amaterskih ili lokalnih transliteracionih tradicija stvaraju osjećaj proizvoljnosti i anarhije.

Tabela za transliteraciju hebrejskih karaktera latiničnim slovima može da se pronade kod različitih autora koji su se bavili proučavanjem hebrejske biblijske gramatike, na primer, u *Praktičnoj gramatici klasičnog hebrejskog jezika*, Jakoba Vajngrina, profesora sa Triniti koledža iz Dablina, koja se pojavljuje u nekoliko (1939, 1959. i 1963. godine) izdanja.

Standardizovana akademski pravila o latiničnoj transliteraciji hebrejskih slova, u potpunosti su primenjena u ovom izdanju pet svitaka i prikazana su u sledećoj tabeli:

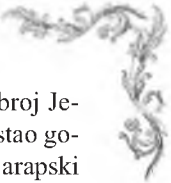
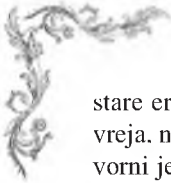
Hebrejsko slovo	Hebrejski naziv slova	Transliteracija (konverzija hebrejskog slova latiničnim)	Izgovor latiničnog slova
א	'Alef	' (apostrof)	bez izgovora, seče dah
ב	Bēṭ	B	b
ב	Vēṭ	V	v
ג	Gimel	G	g
ג	<u>Gimel</u>	<u>G</u>	guturalno (grleno) g
ד	Daleṭ	D	d
ד	<u>Daleṭ</u>	<u>D</u>	meko d
ה	He	H	jedva čujno h
ו	Waw	W	meko usmeno v

ז	Zayin	Z	z
ח	Ḥeṭ	Ḥ	guturalno (grleno) h
ט	Ṭeṭ	Ṭ	tupo t
י	Yod	Y	j
כ	Kaf	K	k
ך	Ḥaf	Ḥ	spirantno (strujno) h
ל	Lamed	L	l
מ	Mem	M	m
נ	Nun	N	n
ס	Sameḥ	S	tupo s
ע	'Ayin	' (obrnuti apostrof)	bez izgovora, gutural koji guta dah
פ	Pe	P	p
ף	Fe	F	f
צ	Ṣaḏi	Ṣ	guturalno (grleno) s
ק	Qof	Q	k
ר	Rēš	R	r
ש	Šin	Š	š
שׁ	Sin	S	s
ת	Tav	T	t
תׁ	Ṭav	Ṭ	meko t

Napomena o srpskom prevodu

Svete knjige su se sa hebrejskog prevodile još u staroj eri, prvobitno na jezike kojima su govorili sami Jevreji, kao što su aramejski i grčki, a potom na druge jezike. Tako su *Targumi* nastali kao prevodi Tore na aramejski, počevši od povratka Jevreja iz Vavilona u Izrael (4. vek stare ere). *Targum Hašiv'im* (lat. *Septuaginta*) je nastao kao prevod na grčki u Aleksandriji, gde je živela velika populacija Jevreja koja se služila grčkim jezikom (3. vek

stare ere). U 2. veku nove ere na severu Sirije gde je živeo veliki broj Jevreja, nastala je *Pešita*, prevod na sirijski; a kada je arapski jezik postao govorni jezik većine Jevreja, tada je nastao *Tafsir*, prevod *Tanaħa* na arapski (10. vek nove ere).

Početak prevodenja jevrejskih svetih tekstova u drugim narodima vezuje se mahom za potrebe crkve, što se dešava krajem 4. i početkom 5. veka, kada je preveden veći deo „*Starog*” *zaveta* i to sa grčkog i hebrejskog na latinski, tvoreći prvu *Vulgatu*. Rukopisi su tokom ranog srednjeg veka stalno bili revidirani, dodavani su novi prevodeni delovi, umnožavani prepisivanjem ali je sve ostajalo u okvirima crkve. Tek od 15. i 16. veka kada se renesansa uveliko raširila Evropom, a oslobođene snage ljudskog uma donele silovit razvoj nauke, umetnosti, arhitekture i književnosti, *Biblija* počinje da se širi svetom, prevodenjem na različite jezike, kao i umnožavanjem, počevši sa prvim štampanjem latinske *Vulgate* 1456. godine u Gutenbergovoj štampariji u Majncu. Do danas je prevedena na preko 2000 jezika i dijalekata širom sveta.

„*Stari*” *zavet* je na srpski jezik prvi preveo Đura Daničić, i zajedno sa prevodom *Novog zaveta* od strane Vuka Karadžića, u celini prvi put objavio kao *Sveto pismo Staroga i Novoga zaveta* 1868. godine. To je godina kada je Vukov pravopis zvanično prihvaćen u Srbiji i uveden u školski sistem, a jezik *Biblije* postao obrazac biblijskog stila u Srpskoj književnosti.

Đura Daničić je još kao student prava u Beču, postao sledbenik Vuka Karadžića, velikog reformatora srpskog jezika, i počeo da studira slovensku filologiju i srpski jezik. Posle studija, postao je profesor na Velikoj školi u Beogradu, gde je predavao slovensku filologiju i istoriju književnosti i estetike. Sigurno da ga je Vukov rad na prevodenju *Novog zaveta* podstakao i ohrabrio da počne sa prevodenjem delova „*Starog*” *zaveta*, koji je u celini završio 1868. godine. Prevodio je sa latinskog, korsiteći se šesnaestovekovnim prevodom izvesnog Imanuela Tremeliusa, ali je sva lična imena i sve toponime preveo prema *crkveno-slovenskoj Bibliji*, da bi se što više izgovorom približio srpskoj crkvenoj tradiciji. Srpska Pravoslavna crkva se nikada nije protivila prevodu Biblije na narodni jezik – ali kako Daničić nije bio teolog – to njegov prevod nikad nije zvanično redigovan od strane komisije Sinoda SPC, iako je isti u stalnoj upotrebi. To je ujedno i razlog zašto još uvek ne postoje detaljne analize prevodilačkih grešaka ili njihove ispravke.

Daničić je prvi lingvista, na prostorima Balkana, koji se ozbiljno i naučno bavio književnim jezikom, estetikom, prevodenjem, gramatikom i

rečnikom srpskog i hrvatskog jezika. pa se zato njegov rad sa filološkog stanovišta. smatra izvanredno uspelim. Daničić je svoj prevod „*Starog*” *zaveta* štampao ćirilničnim pismom i ijekavskim dijalektom, koji je svojim epskim prizvukom sigurno doprineo arhaičnom štimungu dela, učinivši ga istovremeno svečanijim i dostojanstvenijim. Čini se da je Daničićev prevod „*Starog*” *zaveta* na narodni, govorni – ali arhaični jezik stvorio kod srpske čitalačke publike osećaj autentičnosti, kao da se i ne radi o prevodu – nego o tekstu koji je tako nastao u davni.

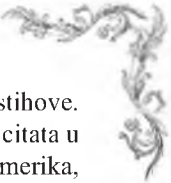

Posle njega, jedino je pravnik i leksikograf Lujo Bakotić preveo *Stari i Novi zavet*, koristeći prevode na latinskom, grčkom, ruskom i drugim jezicima, i objavio 1933. godine kao *Sveto pismo*, na ekavici, latiničnim pismom. Taj prevod, iako veoma uspešan u poetskom smislu i dinamički ujednačen, nije prihvaćen i autorizovan od strane crkve a nije zaživeo ni u narodu.

Ovom prilikom korišćen je Daničićev prevod „*Starog*” *zaveta* na ekavskom izgovoru i latiničnom pismu.

Napomena o engleskom prevodu

Prvi prevod „*Starog*” *zaveta* na engleski jezik sa latinske *Vulgate*, uprkos žestokom protivljenju katoličke crkve, napravio je 1380. godine Džon Viklif. Među prvim prevodiocima na engleski bilo je puno vrsnih profesora, naučnika, uglednih ljudi, lekara, teologa i njihovih učenika. Mnogi su kažnjeni smrću a prevodi spaljivani od strane rimo-katoličke crkve koja je žestoko sprečavala svaki pokušaj približavanja svetih tekstova bilo kom narodnom jeziku. Majls Kaverdejl 1535. godine štampa prvu kompletnu *Bibliju* koju prevodi sa nemačkog (prevod Martina Lutera) i latinske *Vulgate*. *Biblija* Metju-Tindejla u kojoj se prvi put za prevođenje koristi i originalni hebrejski tekst izlazi iz štampe 1537. godine. Proglasivši sebe vrhovnim vladarem i poglavarem anglikanske crkve, kralj Henri VIII uživajući u svojoj novoj moći, 1539. godine odobrava finansiranje i štampanje prve legalne *Velike Biblije* (visoke 35,5 cm) koja je odobrena za javnu upotrebu i bila dostupna narodu u svim crkvama širom Engleske.

U Ženevi 1560. godine, Džon Kalvin, Majls Kaverdejl i drugi protestantski reformatori prognani iz Engleske, štampaju takozvanu *Ženevsku Bibliju*, koja doživljava 144 izdanja i veliku popularnost. U njoj je po prvi put uvedena konkordancija koja je olakšala snalaženje i omogućila tačne

i iscrpne komentare za praktično korišćenje teksta podeljenog na stihove. Ovo je bila omiljena Sekspirova *Biblija* iz koje je koristio na stotine citata u svojim delima. Na ovoj *Bibliji* je osnovan i podignut Novi svet - Amerika, od prvih doseljenika koji su je doneli, do formiranja prve američke vlade. Trebalo je da prođe više decenija da *King Džejms Biblija* prevlada srcima priraslu *Ženevsku Bibliju*. Došavši na engleski tron, kralj Džejms I, i sam posvećen proučavanju *Biblije*, dozvolio je grupi od 47 učenjaka da naprave naučno istraživačku reviziju dotadašnjih izdanja svetih tekstova, što se 1611. godine realizovalo prvim štampanim primercima. I posle 400 godina, ovaj autorizovani prevod je ostao najuticajniji prevod najslavnije knjige na svetu. Ovo je najistaknutija knjiga engleskog govornog područja koja je štampana u preko milion primeraka i, kao ni jedna druga knjiga, vekovima formirala i izgrađivala kako lični karakter pojedinca tako i svojim korpusom uticala na društvo u celini.

Svakako treba istaći duboko poštovanje prema naporima i dostignućima svih vrsnih stručnjaka koji su prevodili svete hebrejske tekstove ali i sve vreme imati u svesti da prevod kao tamjan mora da bude naš da bi naša reč kao njegov miris bio prihvaćen od Tvorca.

Prvi Jevrejin koji je preveo i štampao kompletnu *Bibliju* na engleskom jeziku u Americi 1853. godine bio je Isak Lizer. Pored uticaja, u to vreme, veoma rasprostranjenog prevoda *King Džejms Biblije*, njemu su bili uzor evropski prethodnici: Abraham Beniš – judaista i prevodilac, i Mihael Fridlender – orijentalista, lingvista i talmudista, koji su prevodili „*Stari*” *zavet* na engleski i štampali na engleskom i hebrejskom jeziku. Isak Lizer, religiozni Aškenaz, talmudista i hazan, je za američke Jevreje imao ulogu lidera i inovatora u mnogim duhovnim i svetovnim oblastima. Lizerov revidiran i poboljšan prevod *Biblije* koristio se u sinagogama širom Amerike ali i Engleske. Interesantno je, da je prvi počeo da drži predavanja u sinagogama na engleskom tumačeći tekstove iz *Biblije*. Bio je osnivač Jevrejskog izdavačkog društva (Jewish Publication Society - JPS) koje je 24 godine po njegovoj smrti, 1892. godine preuzelo inicijativu za novo poboljšanje prevoda kompletne *Biblije*, uključujući u taj rad vrsne rabine, doktore nauka, profesore i prevodioce. Formirana je Izdavačka komisija ispred Jevrejskog izdavačkog društva i Američke centralne rabinske konferencije, koja je sa svim svojim uključenim ekspertima u periodu od 7 godina nadzirala, razmatrala i revidirala sve postojeće verzije različitih prevoda, počevši od prvih pre nove ere do savremenih. Cilj je bio da se njihovim naučnim umećem,

engleskim prevodom dostigne jevrejskim duhom prožeta *Biblija*, koja će nas uvek iznova ispunjavati razumevanjem, znanjem, mudrošću, ljubavlju, lepotom, snagom, strahom i blaženstvom. Tako je 1917. godine u izdanju Jevrejskog izdavačkog društva, iz štampe izašlo *Sveto pismo*, prema masoretskom tekstu (*The Holly Scriptures, According to the masoretic text, JPS 1917*). Sledeća nova izdanja su izašla 1955. i 1985. godine, bez promena u prevodu sem u korišćenju modernog engleskog jezika i korekcija nekih topografskih naziva. Ova izdanja Jevrejskog izdavačkog društva su poznata kao OJPS (Old JPS) ili originalni prevod iz 1917. godine i kao NJPS (New JPS) iz 1985. godine.

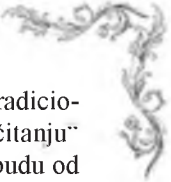
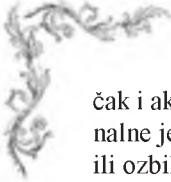
Opređenije za engleski prevod pet *megilot* (iz originalnog prevoda *Svetog pisma*, prema masoretskom tekstu, Jevrejskog izdavačkog društva iz 1917. godine), nastalo je iz razloga: poštovanja prema istaknutim rabinima i naučnicima koji su se prihvatili ovog brušenja prevoda *Tanaħa* na engleski jezik; književnog stila prevoda koji je u potpunoj lingvističkoj harmoniji kako sa jezikom *Tore* tako i sa prevodom na srpski jezik; i dostupnosti korišćenja JPS 1917 sa interneta. Za korišćenje engleskog prevoda sa internet adrese <http://www.mechon-mamre.org/e/et/et0.htm> dobijena je saglasnost.

Zaključak

Pregledno organizovan tekst omogućava praćenje liturgijskog čitanja i prevazilaženje pasivnog prisustva u sinagogi, obezbeđujući pojedincu (nepotkovanom u hebrejskom jeziku i pismu), kako da prati čitanje hebrejskog teksta, tako i da razume isti.

Želela sam, održavanja i obnavljanja tradicije radi, te u cilju omogućavanja povratka istoj, da čitaoci mogu da kontrolišu svoj izgovor hebrejskog pomoću transliteracije, da mogu da porede prevode, te da eventualno urone dublje u drevnu jevrejsku tradiciju „nošenja“ sa tekstem.

Imajući u vidu sve napred rečeno, želim da verujem da će na ovaj način priredena interlinearna i transliterirana izdanja svih pet *megilot*, sa srpskim i engleskim prevodom, čvršće povezati Jevreje sa njihovim nasledem. Nadam se i da će, zahvaljujući ovom izdanju, čitaoci uspešnije razumevati tradicionalne tekstove, te se možda čak i odlučiti za učenje izvornog hebrejskog. Različite generacije sada mogu da čitaju hebrejski,

čak i ako ga ne znaju. Nadam se da će ih to učiniti otvorenijim za tradicionalne jevrejske tekstove. bez obzira da li bi se radilo o „običnom čitanju“ ili ozbiljnom proučavanju. Ovde transliterirani tekstovi mogu da budu od koristi ne samo onima koji žele da prilježnije učestvuju u jevrejskoj liturgiji. nego i široj akademskoj i naučnoj zajednici. studentima. lingvistima i istoričarima književnosti.

Miljana Šnap

Korišćena literatura:

- Verber, Eugen: Uvod u jevrejsku veru, Beograd, SJOJ, 1993.
- Cadik, Danon: Zbirka pojmova iz Judaizma, Beograd, SJOJ, 1996.
- Da-Don, Kotel: Židovstvo, Zagreb, Profil International d.o.o., 2004.
- Riachi, Shmuel Meir: Tanach Simanim (Hebrew only), Israel, Feldheim Publishers, 2008.

<http://www.mechon-mamre.org/p/pt/pt0.htm>

<http://www.svetopismo.rs>

<https://www.scribd.com/doc/21219644/Weingreen-J-Practical-Grammar-for-Classical-Hebrew>

https://en.wikipedia.org/wiki/Jacob_Weingreen

https://sr.wikipedia.org/sr/%D0%82%D1%83%D1%80%D0%BE_%D0%94%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D1%87%D0%B8%D1%9B

<http://siont.net/biblija/clanci/prevodi.php#s5>

<http://www.politika.rs/scc/clanak/188190/Sve-greske-u-svetim-knjigama>

<http://www.greatsite.com/timeline-english-bible-history/>

<http://velikaborba.com/biblija-na-srpskom-jeziku/#.V3OeMfmLTcs>

http://www.spc.rs/sr/prevodi_svetog_pisma_od_1800_do_1988_godine

file:///C:/Users/korisnik/Downloads/6_RacicSR.pdf

<http://www.bible-researcher.com/leeser.html>

...there aren't many believers among us who can read blessings and prayers from a prayer book, and even those who come to synagogue on holidays piously stand or sit and listen to a rabbi or chazzan pray for them. And this is in opposition to the bases of the Jewish faith where every man addresses the Lord on his own, directly, and they must utter their prayers in the only original Jewish language which we today call Ivrit or Hebrew...

Eugen Verber

Introduction or About the Reading of Five *Megilot*

Hames megilot or the Five Scrolls are parts of *Ketuvim* (Writings), the third part of *Tanakh* (the Hebrew Bible or the Old Testament), the most sacred book of Jews, and the basis of Judaism. These are the scrolls we read out of in synagogue or individually on holidays. *Sir Haširim* (Solomon's Song of Songs) is read on Pesah, and Sefardim read it before every Šabat; *Ruṭ* is read on Šavu'ot; *Ēha* (The Book of Lamentations) is read during the fast on Tiša' B'Av; *Qoheleṭ* (Ecclesiastes) during Sukot; and *Ester* on Purim.

Rabbinic Judaism is a laic religion, without priests and sacraments, which is based on the right and obligation of every man to directly address the Creator, rather than to powerlessly stand or sit in a synagogue and listen to a rabbi or a chazzan reading and praying instead of him. Hebrew language competence is, of course, desirable, not only because it is the language of the Sacred tradition, but also the language of Jewish liturgical unity. Today, unfortunately, most Jews in the Diaspora are not sufficiently familiar with Hebrew, and some of them are not familiar with it at all. Therefore, the scrolls organized in this way not only allow active participation in conducting the reading of the liturgical text, but they also make it immediately understandable.

To this end, the text of all Five *Megilot* are displayed here in an inter-linear form: first in Hebrew ("as God demands"), then in transliteration (for those who have not mastered the Hebrew script yet), followed by verses in Serbian (for natives) and English translation (for visitors).

Note on the Hebrew Script

The twenty-two consonants of the Hebrew script make up the language of Jews – 'Ivrit. Despite major historical changes, both in Israel itself and in the Diaspora, significant influences of Aramaic and Greek already on ancient Hebrew, and the development of Jewish languages in the Diaspora (Judeo-Arabic, Ladino and Yiddish), the sacred language of the Tora served as the basis for creation of the new Hebrew language spoken today in Israel.

Since time immemorial, being versed in holy writings - Tora, *Ne-vi'im* and *Ketuvim* - was praised among the people of Israel. Precise ancient rules of reading the sacred texts were meticulously conveyed by *hahamim* and *soferim* (sages and scholars) orally, and since no signs to mark the vowels existed, the original text could not be flawlessly reproduced based only on the writing, if one was not familiar with the oral tradition connected to it.

Vowel signs started being used only from the 8th century. In anticipation of the impending turbulent times, and fearing that the correct inherited reading and therefore the correct understanding of the sacred texts could be irrevocably lost, teachers and scribes started adding dots and dashes underneath, above and inside consonants, in order to preserve the received text and to teach its correct reading. In this way, different systems of adding vocals were created and the most complete of all was the "Tiberian" system from 10th century, established by Aharon ben Moše ben Ašer from Tiberias, who was the first to studiously and systematically deal with grammar of the Hebrew language and develop the rules of reading the traditional texts (which had an enormous influence on studying the grammar of Biblical Hebrew). The fact that Rambam, the greatest Jewish codifier and philosopher from Moses time onwards, used the ben Ašer's diacritic text as a guide in his famous code for writing the *Sefer Tora*, gave the final legitimacy and authority to this system which eventually became commonly accepted and widespread.

Throughout the world, in traditional Hebrew texts, common practice is to use the font Shlomo, where diacritics are clearly articulated. This paper also uses the same font, both due to the ease of reading it offers and to its antique look.

Vocalization adopted in this transliteration was taken in its entirety from *Tanah simanim*, published by the Feldheim Publishers.

Note on Transliteration

Wanting the transliteration to convey the sounds of Hebrew as authentically as possible, I chose the academic transliteration of the Hebrew alphabet (International Standard Organization, 1962), which takes into consideration the existence of two or three different but similar phonemes, even though in the pronunciation of European Jews the mentioned phonemes are usually reduced to only one – the one existing in their everyday spoken language. Academic transliteration is the only one enabling the overcoming of the chaos which exists nowadays, where tens of amateur or local transliteration traditions create the sense of randomness and anarchy.

The chart for transliteration of Hebrew characters with Latin letters can be found with many authors who studied Biblical Hebrew grammar. e.g. in *A Practical Grammar for Classical Hebrew*, written by Jacob Weingreen, professor from the Trinity College in Dublin, which appeared in several (1939, 1959 and 1963) issues.

Standardized academic rules on the Latin transliteration of Hebrew letters were applied in their entirety in this issue of the Five Scrolls, and they are displayed in the following table:

Hebrew letter	Name of the Hebrew letter	Transliteration (conversion of a Hebrew letter to a Latin letter)	Pronunciation of the Latin letter
א	'Alef	' (apostrophe)	no pronunciation, cutting off of the breath
ב	Bēṭ	B	b
ב	Vēṭ	V	v
ג	Gimel	G	g
ג	Ḡimel	Ḡ	guttural (throat) g
ד	Dalet	D	d
ד	Ḍalet	Ḍ	soft d

ה	He	H	barely audible h
ו	Waw	W	soft labial v
ז	Zayin	Z	z
ח	Ḥeṭ	H	guttural (throat) h
ט	Tet	Ṭ	dull t
י	Yoḏ	Y	j
כ	Kaf	K	k
ך	Ḥaf	Ḥ	spirant (fricative) h
ל	Lamed	L	l
מ	Mem	M	m
נ	Nun	N	n
ס	Sameḥ	S	dull s
ע	‘Ayin	‘ (reverse apostrophe)	no pronunciation, a breath “gulping” guttural
פ	Pe	P	p
ף	Fe	F	f
צ	Ṣadi	Ṣ	guttural (throat) s
ק	Qof	Q	k
ר	Rēš	R	r
שׁ	Šin	Š	sh
שׂ	Sin	S	s
ת	Tav	T	t
תׁ	Tav	Ṭ	soft t

Note on Serbian Translation

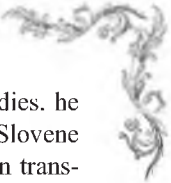
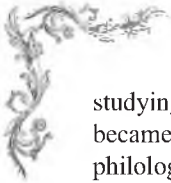
Sacred books were translated from Hebrew already before the Common Era, firstly to languages spoken by Jews themselves, such as Aramaic and Greek, followed by other languages. In this way *Targumim* were created as translations of the Tora to Aramaic, starting with the return of Jews from Babylon to Israel (4th century BCE). *Targum Hašiv'im* (lat. *Septuagint*) was created as a translation to Greek in Alexandria, where a big population of Jews using the Greek language was living (3rd century BCE). In the 2nd century of the Common Era, a large number of Jews lived in the North of Syria where the *Pešita* was created, a translation to Syriac; and when Arabic became the spoken language of the majority of Jews, *Tafsir* was created, a translation of the Tanah to Arabic (10th century CE).

The beginning of translation of Jewish sacred texts among other peoples is related to needs within the Church, which took place at the end of 4th and the beginning of the 5th century, when a major part of the “*Old*” *Testament* was translated, specifically from Greek and Hebrew to Latin, thus creating the first *Vulgate*. During the early medieval period, manuscripts were constantly revised, new translated parts were added, and their numbers were multiplied through copying, however all of this remained within the Church. Only starting from 15th and 16th century, when Renaissance was already widespread through Europe, and the liberation of the human mind brought a powerful development of science, art, architecture and literature, the Bible started spreading throughout the world through translation into different languages, and also through copying, starting with the first printed issue of the Latin *Vulgate* in 1456 in Guttenberg’s printing press in Mainz. At present, it has been translated into over 2000 languages and dialects throughout the world.

The Old” *Testament* was first translated into Serbian by Đura Daničić, and together with the translation of the *New Testament* by Vuk Karadžić, it was published, for the first time in its entirety as “*Sveto pismo Staroga i Novoga zaveta*” (The Holy Bible of the Old and the New Testament) in 1868. This was the year when Vuk’s spelling rulebook was officially accepted in Serbia and introduced to the educational system, and the language of the Bible became the model of the biblical style in Serbian literature.

While he was studying Law in Vienna, Đura Daničić became a follower of Vuk Karadžić, a great reformer of the Serbian language, and he started

studying Slovene philology and the Serbian language. After his studies, he became a professor at the Great School in Belgrade, where he taught Slovene philology, history of literature and aesthetics. Indeed, Vuk's work on translating the *New Testament* prompted and encouraged him to start working on the translation of parts of the "*Old*" *Testament*, which he completed in its entirety in 1868. He translated from Latin, using the sixteenth century translation of a certain Immanuel Tremellius, but he translated all toponyms and personal names in accordance with the *Church-Slavonic Bible*, in order to be as close to the Serbian Church tradition as possible. The Serbian Orthodox Church never opposed translating the Bible to the vernacular – however, since Daničić was not a theologian – his translation was never officially redacted by the commission of the Synod of SOC, even though this translation is in permanent use. At the same time, this is the reason why there are still no detailed analyses of translation mistakes or their corrections.

Daničić was the first linguist in the Balkan area who studiously and scientifically dealt with the literary language, aesthetics, translation, grammar and vocabulary of the Serbian and the Croatian language, hence his work, from the philological point of view, is considered extraordinarily successful. Daničić printed his translation of the "*Old*" *Testament* in the Cyrillic script and in the Ijekavian dialect, which through its epic tone certainly contributed to the archaic atmosphere of the work, making it at the same time more solemn and majestic. Daničić's translation of the "*Old*" *Testament* into the vernacular, spoken – but also archaic – language created a sense of authenticity among the Serbian audience, as if it were not a translation – but rather a text which was created in this way in ancient times.

After him, only the lawyer and lexicographer Lujo Bakotić translated the *Old and the New Testament*, using the translations in Latin, Greek, Russian and other languages, and published it in 1933 as the *Holy Bible*, in the Ekavian pronunciation, written in the Latin script. This translation, even though very successful in the poetic sense and dynamically harmonized, was not accepted nor authorized by the Church and it also did not gain popularity among the people.

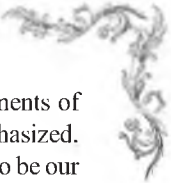

Here, Daničić's translation of the "*Old*" *Testament* has been used in the Ekavian dialect and in Latin script.

Note on English Translation

The first translation of the “*Old*” *Testament* to the English language from the Latin *Vulgate* was made by John Wycliffe in 1380, in spite of the fierce opposition of the Catholic Church. Among the first translators to English there were numerous excellent professors, scientists, respectable people, doctors, theologians and their students. Many of them were punished by death and their translations were burned by the Roman Catholic Church, which ferociously prohibited all attempts to present the sacred texts in the vernacular. In 1535, Myles Coverdale printed the first complete *Bible* which translated it from German (Martin Luther translation) and from the Latin *Vulgate*. The *Bible* of Matthew-Tyndale, where for the first time the original Hebrew text was used for translation as well, was published in 1537. Proclaiming himself the supreme ruler and the head of the Anglican Church, King Henry VIII, asserting his new power, in 1539 authorized the funding and printing of the first legal *Great Bible* (14 inches high) which was authorized for public use and made available to the people in every church throughout England.

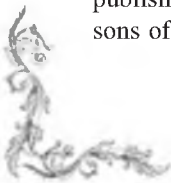
In 1560 in Geneva, John Calvin, Myles Coverdale and other Protestant reformists exiled from England, printed the so called *Geneva Bible*, which went through 144 editions and great popularity. In it, for the first time, a concordance was introduced which made the use easier and offered correct and exhaustive comments for a practical use of the text divided into verses. This was the favourite *Bible* of Shakespeare who used hundreds of citations from it in his works. This *Bible* was used to found and build the New World – America, from the first settlers who brought it, to the formation of the first American government. Several decades had to pass before the *King James Bible* surpassed the *Geneva Bible*, dear to many hearts. When he succeeded to the English throne, King James I, himself devoted to the study of the *Bible*, allowed a group of 47 scholars to create a scientific research revision of the existent issues of the Holy Scriptures, which was realized in 1611 through the first printed copies. Even after 400 years, this authorized translation remain the most influential translation of the most glorious book in the world. This is the most distinguished book from the English-speaking world which was printed in over a million copies, and, as no other book, it formed and built both the personal character of the individual and influenced the entire society.

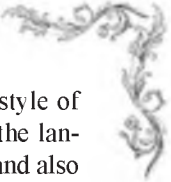
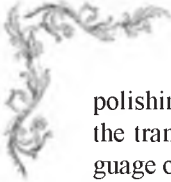

Certainly, the utter respect for the endeavours and accomplishments of all brilliant experts who translated the holy Hebrew texts should be emphasized. but one should also bear in mind that translation, like frankincense, has to be our own so that our word, like its smell, would be accepted by the Creator.

The first Jewish person to translate and print the entire *Bible* in English in America, in 1853 was Isaac Leeser. Apart from the influence, of then very widespread translation of *King James' Bible*, his role model were also the European predecessors: Abraham Benisch – Hebraist and translator, and Michael Friedländer – Orientalist, linguist and Talmudist, who translated the “*Old*” *Testament* into English and printed it in English and Hebrew. Isaac Leeser, a religious Ashkenazi Jew, Talmudist and a chazzan, had the role of a leader and innovator in many spiritual and secular fields for American Jews. Leeser’s revised and improved translation of the *Bible* was used in synagogues not only throughout America, but also England. It is interesting that he was the first to start conducting lectures in English in synagogues interpreting the texts from the *Bible*. He was the founder of the Jewish Publication Society – JPS, which 24 years after his death, in 1892. took the initiative for an improvement of the translation of the entire *Bible*, including in this work top rabbis, doctors of philosophy, professors and translators. The Board of Editors of the Jewish Publication Society of America joined forces with the Central Conference of American Rabbis and in a seven-year period oversaw the collection and review of all existing versions of different translations, from the first ones dating back before the Common Era to the contemporary ones. Their aim was to produce a *Bible* imbued with Jewish spirit through their scientific skill. Their English translation continues to fill us with awe and respect for their understanding, knowledge, wisdom, love, beauty and strength. Thus, in 1917, *The Holy Scriptures*, According to the masoretic text, was published by the Jewish Publication Society. The next new editions was published in 1955 and 1985 without changes in translation. apart from the use of the contemporary English language and corrections of some topographic names. These issues of the Jewish Publication Society are known as the OJPS (Old JPS) or the original translation from 1917. and as NJPS (New JPS) from 1985.

The choice of the English translation of the Five *Megillot* (from the original translation of the *Holy Scriptures*, according to the masoretic text, published by the Jewish Publication Society in 1917), was made for reasons of: respect for distinguished rabbis and scientists who undertook this

polishing of the translation of the *Tanah* into English: the literary style of the translation which is in complete linguistic harmony both with the language of the Tora and with the translation to the Serbian language; and also the availability of JPS 1917 to be used from the Internet. Consent was obtained to use the English translation from the Internet address <http://www.mechon-mamre.org/e/et/et0.htm>.

Conclusion

The text is organized in such a way that it allows easy surveying and enables us to follow the liturgical reading and overcome the passive presence in a synagogue. It also enables the individual (unversed in the Hebrew language and script), both to follow the reading of the Hebrew text and to understand it.

For the sake of preserving and revising tradition, and with the aim of returning to it, I wanted to enable readers to control their pronunciation of Hebrew through transliteration, to be able to compare translations, and to potentially dive deeper into the ancient Jewish tradition of “coping” with the text.

Bearing in mind all that was said above, I want to believe that the interlinear and transliterated issues of all Five *Megillot*, organized in this way, with Serbian and English translations, will more closely tie Jews to their heritage. I hope that as a result, readers will more successfully understand traditional texts, and that they will potentially decide to study the original Hebrew. Various generations can now read Hebrew, even if they do not understand it. I hope this will make them more open to traditional Jewish texts, whether it be the “plain reading” or a more serious study. Here, transliterated text can be of use not only to those who want to participate in a Jewish liturgy in more serious manner, but also to the wider academic and scientific community, students, linguists and historians of literature.

Miljana Šnap

Bibliography:

- Verber, Eugen: Uvod u jevrejsku veru, Beograd, SJOJ, 1993.
- Cadik, Danon: Zbirka pojmova iz Judaizma, Beograd, SJOJ, 1996.
- Da-Don, Kotel: Židovstvo, Zagreb, Profil International d.o.o., 2004.
- Riachi, Shmuel Meir: Tanach Simanim (Hebrew only), Israel, Feldheim Publishers, 2008.

<http://www.mechon-mamre.org/p/pt/pt0.htm>

<http://www.svetopismo.rs>

<https://www.scribd.com/doc/21219644/Weingreen-J-Practical-Grammar-for-Classical-Hebrew>

https://en.wikipedia.org/wiki/Jacob_Weingreen

https://sr.wikipedia.org/sr/%D0%82%D1%83%D1%80%D0%BE_%D0%94%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D1%87%D0%B8%D1%9B

<http://siont.net/biblija/clanci/prevodi.php#s5>

<http://www.politika.rs/scc/clanak/188190/Sve-greske-u-svetim-knjigama>

<http://www.greatsite.com/timeline-english-bible-history/>

<http://velikaborba.com/biblija-na-srpskom-jeziku/#.V3OeMfmLTcs>

http://www.spc.rs/sr/prevodi_svetog_pisma_od_1800_do_1988_godine

file:///C:/Users/korisnik/Downloads/6_RakicSR.pdf

<http://www.bible-researcher.com/leeser.html>

...אין הרבה מאמינים בינינו אשר יכולים לקרוא את הברכות והתפילות מהסידור, ואף אלו שיגיעו לבית הכנסת בחגים יעמדו באדיקות או ישבו ויקשיבו לרב או לחזן שיתפלל במקומם. זאת בניגוד לבסיס האמונה היהודית אשר קובעת כי כל אדם יפנה לאל בעצמו, באופן ישיר, והוא חייב להתפלל בשפה היהודית הקרויה היום עברית...

אאוגן ורבר

הקדמה, או על קריאת חמש המגילות

חמש המגילות הן חלק מ"כתובים", החלק השלישי של התנ"ך (התנ"ך היהודי או הברית הישנה), הספר הקדוש ביותר עבור היהודים והבסיס ליהדות. אלו הן המגילות אשר אנו קוראים מהן בבית הכנסת או באופן פרטי בחגים. מגילת שיר השירים (שנכתבה ע"י שלמה המלך) נקראת בפסח, וספרדים קוראים בה לפני כל שבת; מגילת רות נקראת בשבועות; מגילת איכה נקראת במהלך צום ט' באב; מגילת קהלת נקראת במהלך חג סוכות; ומגילת אסתר נקראת בפורים.

בשונה מהדת הנוצרית, יהדות אורתודוקסית מאופיינת באי קיומם של כמרים וטקסים פולחניים. יהדות אורתודוקסית מבוססת על זכותו וחובתו של כל אדם לפנות בצורה ישירה אל בורא עולם, בניגוד לנוכחות חסרת אונים בבית כנסת והקשבה לאיש דת (רב או חזן) אשר קורא ומתפלל בעבורו. עדיפה, כמובן, היכולת להבין ולקרוא את השפה העברית, מפני שזו שפת הקודש. עם זאת, כיום, מרבית היהודים בגולה לא מעוררים היטב בשפה העברית, וחלקם לא מכירים אותה כלל. על כן, המגילות בגיליון זה מאורגנות באופן אשר מאפשר השתתפות פעילה בקריאה של הטקסט הפולחני והבנה מיידית של תוכן הטקסט.

בגיליון זה, פסוקים מכל חמש המגילות מוצגים באופן לינארי: תחילה בעברית, לאחר מכן בתעתיק ע"פ כללים אקדמיים (בעבור אלו שלא מעוררים בשפה העברית), ולבסוף בתרגום הפסוקים לסרבית ולאנגלית.

הערה על השפה העברית

עשרים ושתיים אותיות עבריות מרכיבות את שפת היהודים – עברית. למרות שינויים היסטוריים מהותיים, בישראל ובגלות, ולמרות השפעות נרחבות של השפות הארמית והיוונית על עברית עתיקה, ובנוסף להתפתחות של שפות היהודים בגלות (יהודית-ערבית, לאדינו ויידיש), שפת הקודש של התורה שימשה כבסיס לעברית החדשה אותה מדברים כיום בישראל.

משחר ההיסטוריה היהודית, הפסוקים הקדושים של התנ"ך: תורה, נביאים

וכתובים, זכו לשבחים בקרב עם ישראל. כללים עתיקים ומדויקים בנוגע לקריאת הכתבים הקדושים הועברו לעם בקפידה ע"י חכמים וסופרים בעל פה, ומפני שלא היו סימני ניקוד, לא ניתן היה להעתיק את הכתבים המקוריים רק בכתב אם המעתיק לא היה שולט היטב במסורות בעל פה הקשורות לכתבים.

סימני ניקוד החלו להופיע החל מהמאה השמינית לספירת הנוצרים (8th century C.E). צפי של זמנים סוערים, וחשש שמא הקריאה הנכונה בכתבי הקודש וכיו"ב ההבנה הנכונה של כתבי הקודש יאבדו, מורים וסופרי סת"ם החלו להוסיף נקודות וקווים מתחת לאותיות, מעליהן ובתוכן, ובכך הם מנעו השתנות אפשרית של הכתבים וכיוונו את הקורא לקריאה נכונה של הטקסט. באופן זה נוסחו שיטות שונות להוספת ניקוד, כאשר השיטה המלאה מכולן הייתה השיטה שמקורה בטבריה במאה ה-10 לספירת הנוצרים. השיטה הטבריינית נוסדה ע"י אהרון בן משה בן אשר מטבריה, אשר היה הראשון שעסק באופן שיטתי ומחקרי בדקדוק של השפה העברית. אהרון בן משה בן אשר פיתח מערכת חוקים וכללי קריאה של הכתבים הקדושים והשפיע רבות על למידת הדקדוק של עברית תנ"כית. העובדה שהרמב"ם, גדול הרבנים והפילוסופים היהודים מאז משה, השתמש בהכוונות של בן אשר כמדריך בכתובת "ספר תורה" נתן לגיטימציה סופית וסמכות לכלליו של בן אשר שהספיקו כבר להיות מקובלים על הכלל.

ברחבי העולם, בטקסטים יהודים מסורתיים, מנהג הוא להשתמש בפונט שלמה אשר מכווין היטב את הטיית המילים. עבודה זו גם תשתמש בפונט שלמה, גם בשל קלות קריאתו וגם בשל הנראות אותה הוא מקנה. הניקוד אשר אומץ לתעתיק זה נלקח כולו מ"תנך סימנים" שפורסם ע"י "הוצאת פלדהיים".

הערה על התעתיק

במטרה ליצור תעתיק אשר מעביר בצורה הטובה ביותר את המצולל העברי, בחרתי בתעתיק אקדמי של האלף-בית העברי (לפי International Standard Organization, 1962), אשר לוקח בחשבון את קיומן של שתיים או שלוש תופעות שבקרב יהדות אירופה מרוודות לתופעה אחת בלבד אשר שגורה בשפה המדוברת. התעתיק האקדמי הוא התעתיק היחיד אשר מאפשר תעתיק מסודר ומוסכם, בעוד שתעתיק פרטי או מקומי יוצרים תחושה של אקראיות ואי סדר. הטבלה לתעתיק של אותיות עבריות לאותיות לטיניות יכולה להמצא בקרב מומחים רבים לדקדוק העברי התנ"כי. כגון, "דקדוק מעשי לעברית קלאסית", שנכתב על ידי יעקב וינגרין, פרופסור מטריניטי קולג' בדבלין, הופיע במספר גליונות (1939, 1959 ו 1963).

בגיליון זה על חמש המגילות נעשה שימוש בכללי תעתיק אקדמי סטנדרטיים של אותיות עבריות לאותיות לטיניות אשר מוצג בטבלה למטה:

שמות האותיות בעברית	שמות האותיות בעברית	תעתיק האות בעברית לכתב לטיני	צורת ההגייה
א	אלף	' (גרש)	א ללא הגייה, חיתוך של הנשימה
ב	בית	B	ב
ב	בית	V	ב
ג	גימל	G	ג נוקשה
ג	גימל	G	ג גרוני
ד	דלת	D	ד נוקשה
ד	דלת	D	ד רכה
ה	הא	H	ה חוכך
ו	וו	W	ו רכה
ז	זיין	Z	ז
ח	חת	H	ח גרוני
ט	טת	T	ט עמום
י	יוד	Y	י
כ	כף	K	כ
כ	כף	H	כ הגה חוכך
ל	למד	L	ל
מ	מם	M	מ
נ	נון	N	נ
ס	סמך	S	ס עמום
ע	עיינ	' (גרש הפוך)	ע ללא הגייה, נשימה גרונית
פ	פא	P	פ
פ	פא	F	פ
צ	צדי	Ş	צ גרוני
ק	קוף	Q	ק
ר	רייש	R	ר
ש	שין	Š	ש
ש	שין	S	ש
ת	תו	T	ת נוקשה
ת	תו	T	ת רכה

הערה על התרגום לסרבית

כתבי קודש תורגמו מעברית לפני העת הנוכחית. תחילה לשפות המדוברות ע"י היהודים עצמם, כמו ארמית ויוונית, ולאחר מכן לשפות אחרות. באופן זה נוצרו תרגומים של התורה לארמית, החל מחזרתם של יהודים מבבל לישראל (במאה ה-4 לפני ספירת הנוצרים). "תרגום השבעים" (בלטינית Septuaginta) נוצר כתרגום ליוונית באלכסנדריה, שם הייתה אוכלוסיה יהודית גדולה אשר דיברה את השפה היוונית (במאה ה-3 לפני ספירת הנוצרים). במאה ה-2 לספירת הנוצרים, מספר גדול של יהודים חי בצפון סוריה, שם נוצר תרגום לסורית תחת השם "פשיטא"; כאשר השפה הערבית הפכה לשפה המדוברת בקרב מרבית היהודים, תורגם התנ"ך לערבית כ"תפסיר" (במאה ה-10 לספירת הנוצרים).

תחילת התרגום של כתבי הקודש היהודים בקרב עמים אחרים נקשר לצורך של הנצרות. תרגומים אלו החלו בסוף המאה ה-4 ובתחילת המאה ה-5 לספירת הנוצרים, כאשר חלק ניכר מהברית הישנה תורגם, בעיקר מיוונית ועברית ללטינית, ובכך נוצר תרגום ה"וולגטה". במהלך ימי הביניים המוקדמים, הכתבים עודכנו באופן מתמיד, חלקים חדשים תורגמו, וכמות התרגומים גדלה, אך כל התרגומים נותרו בידי הכנסייה. רק במאות ה-15 וה-16 לספירת הנוצרים, כשתקופת הרנסאנס נפוצה ברחבי אירופה והמחשבה החופשית שוחררה, החל התנ"ך להיות נפוץ בכל העולם באמצעות תרגומו לשפות השונות והעתקתו. התהליך החל בהדפסה ראשונה של הוולגטה הלטינית ב-1456 במיינץ וממשיך עד היום, עם תרגום אלפיים שפות וניבים ברחבי העולם.

הברית הישנה תורגמה לראשונה לסרבית ע"י ג'ורה דאניצ'יץ' ופורסמה לראשונה, יחד עם הברית החדשה שתורגמה ע"י ווק קאראג'יץ', תחת השם "התנ"ך הקדוש של הברית הישנה והחדשה" ב-1868. זו גם הייתה השנה שבה ספר הכללים לדקדוק ואיות של ווק התקבל באופן רשמי בסרביה והוכנס למערכת החינוך. שפת התנ"ך בתרגום הפכה להיות הדוגמה לסגנון התנ"כי בספרות הסרבית.

בזמן לימוד המשפטים בווינה, ג'ורה דאניצ'יץ' הפך במהרה לתלמידו של ווק קאראג'יץ' שהיה רפורמטור גדול של השפה הסרבית, והוא החל ללמוד את הפילוסופיה וההיסטוריה של הספרות הסלובנית ושל השפה הסרבית. לאחר לימודיו, הוא נהיה פרופסור בבית הספר הגדול בבלגרד, שם הוא לימד פילוסופיה, היסטוריה, ספרות ואסתטיקה סלובנית. לבטח, עבודתו של ווק על תרגום הברית החדשה גרמה לדאניצ'יץ' לעבוד על תרגום של חלקים מהברית הישנה, אשר הושלם ב-1868. דאניצ'יץ' תרגם את התרגום הלטיני של עמנואל טרמליוס מהמאה ה-16 לספירת הנוצרים, אך הוא תרגם את שמות המקומות והאנשים בהתאם לתנ"ך של הכנסייה הסלבית כדי להתקרב למסורת הכנסייה הסרבית ככל הניתן. הכנסייה הסרבית האורתודוקסית מעולם לא התנגדה לתרגום לשפה המדוברת של דאניצ'יץ', אך בגלל שהוא לא היה תיאולוג, תרגומו מעולם לא התקבלו באופן רשמי ע"י הוועד של הסינוד (commission of the Synod of SOC). עם זאת תרגומו היו בשימוש קבוע.

דאניצי'ין' היה הבלשן הראשון באיזור הבלקן אשר עסק באופן שיטתי ומדעי בשפה הספרותית. באסתטיקה. בתרגום. בדקדוק ובאוצר המילים של השפות הסרבית והקרוואטית, ועל כן עבודתו, מנקודת מבט פילוסופית, נחשבת למוצלחת ביותר. דאניצי'ין' הדפיס את תרגומו לברית הישנה בכתב קרילי ובניב האייקוויאני בעל הטון האפי אשר תרם רבות לאוירה הארכאית של עבודתו והפך אותה להיות יותר חגיגית. נראה כי התרגום של הברית הישנה לשפה המדוברת, אך גם ארכאית, של דאניצי'ין', יצר תחושה של מקוריות בקרב הקהל הסרבי, באופן שנוצרה תחושה שלא מדובר בתרגום – אלא בטקסט אשר נוצר כך בזמנים קדומים.

אחריו, רק עורך הדין והמילונאי לוי באקוטיץ' תרגם את הברית הישנה והחדשה, תוך שימוש בתרגומים ללטינית, יוונית, רוסית ושפות נוספות. התרגום של באקוטיץ' פורסם ב-1933 תחת השם "התנ"ך הקדוש", בהגייה "אקוואית" (סוג של הגייה), בכתב לטיני. תרגום זה לא התקבל ולא אושר ע"י הכנסייה למרות הכישרון הפואטי וההרמוניה הדינמית שבו, וכמו כן לא זכה לפופולריות בקרב האוכלוסייה. בגיליון זה, נעשה שימוש בתרגום של דאניצי'ין' לברית הישנה בניב האיקוויאני ובכתב לטיני.

הערה על התרגום לאנגלית

התרגום הראשון של הברית הישנה לאנגלית מהוולגטה הלטינית נכתב ע"י ג'ון וויקליף ב-1380, למרות התנגדות נחרצת של הכנסייה הקתולית. מתרגמים קודמים של התנ"ך לאנגלית כללו פרופסורים, מדענים, אנשים מכובדים, רופאים, תיאולוגים ותלמידיהם. רבים מהם נעשו במוות ותרגומיהם נשרפו ע"י הכנסייה הקתולית הרומית שאסרה בחריפות כל ניסיון של תרגום כתבי הקודש לכל שפה שהיא. ב-1535, מיילס קוברדייל הדפיס את העותק הראשון המלא של התנ"ך שתורגם מגרמנית (ע"י מרטין לותר) ומהוולגטה הלטינית. התרגום של מתיו-טינדייל, שבו נעשה לראשונה שימוש בטקסט העברי, יצא לאור ב-1537. המלך הנרי השמיני אשר הגדיר עצמו שליט עליון וראש הכנסייה האנגליקנית אישר ותיקצב ב-1539 את ההדפסה של "התנ"ך הגדול" הראשון והרשמי. "התנ"ך הגדול" אושר לשימוש ציבורי ונעשה נגיש לציבור בכל כנסייה ברחבי אנגליה.

ב-1560, בג'נבה, ג'ון קלווין, מיילס קוברדייל ופרוטסטנטים מהפכניים נוספים אשר הוגלו מאנגליה הדפיסו את התנ"ך הקרוי "התנ"ך של ג'נבה", אשר זכה ל-מאה ארבעים וארבע הוצאות ופופולריות רבה. בתנ"ך של ג'נבה, לראשונה, הוצגה קונקורדנציה אשר הקלה על הקורא ואפשרה מתן הערות לשימוש יומיומי. תנ"ך ג'נבה היה התנ"ך האהוב ע"ל שייקספיר אשר ציטט אותו רבות בעבודותיו. כמו כן, התנ"ך של ג'נבה שימש להקמה ולבנייה של "העולם החדש" – אמריקה, החל מהמתיישב הראשון אשר הביאו אותו עימו עד למעמד יצירת הממשל האמריקאי הראשון. כעבור מספר עשורים, "התנ"ך של המלך ג'יימס" עלה בפופולריות שלו על "התנ"ך של ג'נבה". המלך ג'יימס הראשון, אשר הקדיש עצמו

ללימוד התנ"ך. אפשר לקבוצה של ארבעים ושבעה חוקרים לערוך מחקר מדעי בנושא הטקסטים הקדושים ואפשר מתן עדכונים לבעיות קיימות בטקסטים הקדושים. ב-1611 עבודתם יצאה לאור לראשונה כ"תנ"ך של המלך ג'יימס". גם לאחר ארבע מאות שנה, תרגום זה הוא עדיין התרגום בעל ההשפעה הגדולה ביותר בעולם של הספר בעל ההשפעה הגדולה ביותר בעולם. התנ"ך הוא הספר המפורסם ביותר בשפה האנגלית אשר הודפס בלמעלה ממיליון עותקים ועיצב את אישיותם של אינדיווידואלים אשר עיצבו את החברה כולה.

עם כל הכבוד הראוי למעשיהם והישגיהם של כל המומחים המבריקים אשר תרגמו את הטקסטים העבריים הקדושים, כדי שהתרגומים יעבירו את הטעמים המיוחדים של הטקסט ויתקבלו ע"י בורא עולם, עליהם להיעשות ע"י העם היהודי. היהודי הראשון אשר תרגם והוציא לאור את התנ"ך בשלמותו באנגלית חי באמריקה, ב-1853 ונקרא יצחק ליסר. בנוסף להשפעה של "התנ"ך של המלך ג'יימס" שהיה פופולרי בזמנו, יצחק ליסר גם הושפע מקודמיו האירופיים: אברהם בניש – חוקר תרבות עברית ומתרגם, ומיכאל פרידלנדר – חוקר תרבות המזרח, בלשן וחוקר תלמוד אשר תרגם את הברית הישנה לאנגלית והוציאה לאור באנגלית ובעברית. יצחק ליסר, יהודי אשכנזי דתי, איש תלמוד וחזן היה מנהיג וממציא בעבור יהודים אמריקאים בנושאי קודש וחול. התרגום המשופר של ליסר לתנ"ך שימש בבתי כנסת ברחבי אמריקה ואנגליה. כמו כן, הוא הראשון אשר שילב תרגומים לתנ"ך בהרצאות ובשיעורים באנגלית בבתי כנסת. הוא היה המייסד של חברת המוציאים לאור היהודית – JPS, אשר עשרים וארבע שנים לאחר מותו, ב-1892, שיפרה את התרגום של התנ"ך כולו, כמו גם את עבודתם של רבנים גדולים, דוקטורים לפילוסופיה, פרופסורים ומתרגמים נוספים. חבר העורכים של ה-JPS והתאגדות הרבנים האמריקאית עדכנו את כל הגרסאות של התרגומים הקודמים של התנ"ך במשך שבע שנים, החל מהתרגומים הראשונים לפני תחילת ספירת הנוצרים עד לתרגומים האחרונים לזמנם. המטרה הייתה ליצור תרגום לתנ"ך אשר מכיל את הרוח היהודית בתוכו באמצעות כלים מדעיים ותרגום לאנגלית. תנ"ך זה ימלא אותנו מחדש בהבנה, בידע, בחוכמה, באהבה, ביופי, בכוח וביראה. כך, ב-1917, הכתבים הקדושים הוצאו לאור ע"י ה-JPS, לפי הטקסטים המסורתיים. הוצאות נוספות פורסמו ב-1955 ו-1985 ללא שינוי בתרגום פרט לשימוש באנגלית עכשווית יותר ולתיקון שגיאות כתיב. הוצאות לאור אלו ע"י ה-JPS ידועות בתור ה-OJPS עבור התרגום המקורי מ-1917 וכ-NJPS עבור ההוצאה המעודכנת יותר מ-1985.

גיליון זה משתמש בתרגום של OJPS לאנגלית של חמש המגילות. הבחירה נעשתה מהסיבות הבאות: הוקרה לרבנים מכובדים ומדענים אשר שיפרו משמעותית את התרגום של התנ"ך לאנגלית; הסגנון הספרותי של התרגום אשר נמצא בהרמוניה לשונית מלאה עם שפת התורה ועם התרגום הסרבי; והזמינות של ה-OJPS משנת 1917 באינטרנט. מתן אישור לשימוש בתרגום לאנגלית ניתן מכתובת האינטרנט <http://www.mechon-mamre.org/e/et/et0.htm>

הטקסט מאורגן באופן אשר מקל על הסקירה והקריאה שלו אשר מאפשרות את הקריאה הפולחנית ומתגבר על הנוכחות הסבילה בבית הכנסת. הטקסט מאפשר ליחיד (אשר אינו בקיא בשפה העברית ובכתבים), לעקוב אחר הטקסטים העבריים ולהבין אותם.

ברצוני לשמר את המסורת ולאפשר לקורא שליטה על ההגייה העברית באמצעות התעתיק, לאפשר השוואה של התרגומים, ולהעמיק במסורות היהודיות של "התמודדות" עם הטקסט.

עם כל אשר נאמר, אני רוצה להאמין שהתעתיק של כל המש המגילות אשר מסודר באופן זה, עם תרגומים לסרבית ואנגלית, יקשור את היהודים עם המסורת שלהם. אני מקווה שבזכות גיליון זה קוראים יצליחו להבין כהלכה את הטקסטים המסורתיים ובעקבות זאת יחליטו ללמוד את הטקסטים בעברית. דורות רבים יכולים לקרוא בעברית, גם אם הם לא מבינים אותה. אני מקווה שגיליון זה יביא לפתיחות בנוגע לטקסטים המסורתיים היהודים. גם באופן הפשוט של קריאת הטקסט וגם בלימוד מעמיק יותר. התעתיק ישמש לאלו אשר רוצים להשתתף בפולחן היהודי באופן כולל וכן יותר, כמו גם בעבור שימוש רחב יותר באקדמיה ובקהילה המדעית, בקרב סטודנטים, בלשנים והיסטוריונים של ספרות.

מיליאנה שנפ

ביבליוגרפיה

- Verber, Eugen: Uvod u jevrejsku veru, Beograd, SJOJ, 1993.
- Cadik, Danon: Zbirka pojmova iz Judaizma, Beograd, SJOJ, 1996.
- Da-Don, Kotel: Židovstvo, Zagreb, Profil International d.o.o., 2004.
- Riachi, Shmuel Meir: Tanach Simanim (Hebrew only), Israel, Feldheim Publishers, 2008.

<http://www.mechon-mamre.org/p/pt/pt0.htm>

<http://www.svetopismo.rs>

<https://www.scribd.com/doc/21219644/Weingreen-J-Practical-Grammar-for-Classical-Hebrew>

https://en.wikipedia.org/wiki/Jacob_Weingreen

https://sr.wikipedia.org/sr/%D0%82%D1%83%D1%80%D0%BE_%D0%94%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D1%87%D0%B8%D1%9B

<http://siont.net/biblija/clanci/prevodi.php#s5>

<http://www.politika.rs/scc/clanak/188190/Sve-greske-u-svetim-knjigama>

<http://www.greatsite.com/timeline-english-bible-history/>

<http://velikaborba.com/biblija-na-srpskom-jeziku/#.V3OeMfml.Tcs>

http://www.spc.rs/sr/prevodi_svetog_pisma_od_1800_do_1988_godine
file:///C:/Users/korisnik/Downloads/6_RacicSR.pdf

<http://www.bible-researcher.com/leeser.html>

שיר השירים פרק א

Pesma nad pesmama, glava 1 / Song of Songs **Chapter 1**

א שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לְשִׁלְמֹה:

1 Šir haširim ašer liŠlomo.

1:1 *Solomonova pesma nad pesmama.*

1 The song of songs, which is Solomon's.

ב יִשְׁקֵנִי מִנְשִׁיקוֹת פִּיהוּ כִּי־טוֹבִים דְּדִידָךְ מִיַּיִן:

2 Yišaqeni minešiqot pihu ki-tovim dodeha miyayin.

1:2 *Da me hoće poljubiti poljupcem usta svojih! Jer je tvoja ljubav bolja od vina.*

2 Let him kiss me with the kisses of his mouth--for thy love is better than wine.

ג לְרִיחַ שְׁמֵנֶיךָ טוֹבִים שֶׁמֶן תּוֹרַק שְׁמֵךְ עַל־כֵּן
עֲלָמוֹת אֶהְבֹּדָךְ:

3 Lerēaḥ šemaneha tovim šemen turaq šemeḥa; 'al-ken 'alamot ahevuḥa.

1:3 *Mirisom su tvoja ulja prekrasna; ime ti je ulje razlito; zato te ljube devojke.*

3 Thine ointments have a goodly fragrance; thy name is as ointment poured forth; therefore do the maidens love thee.

ד מִשְׁכְּנֵי אַחֲרֶיךָ נְרוּצָה הֵבִיאֵנִי הַמֶּלֶךְ חֲדָרָיו
נִגִּילָה וְנִשְׁמַחָה בְּךָ נֹזְכִירָה דְּדִידָךְ מִיַּיִן מִיִּשְׂרָיִם
אֶהְבֹּדָךְ: {פ}

4 Mošeheni aḥareḥa naruša; hevi'ani hameleh hadaraw nagila wenismeha bah nazkira dodeha miyayin mešarim ahevuḥa.

1:4 *Vuci me, za tobom ćemo trčati; uvede me car u ložnicu svoju; radovaćemo se i veselićemo se tobom, spominjaćemo ljubav tvoju više nego vino; pravi ljube te.*

4 Draw me, we will run after thee; the king hath brought me into his chambers; we will be glad and rejoice in thee, we will find thy love more fragrant than wine! sincerely do they love thee. {P}

ה שְׁחֹרָה אֲנִי וְנָאוֹה בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם כְּאֵהֶלִי קֶדָר
כִּירֵעוֹת שְׁלֹמֹה:

5 Šehora ani wenawa benot Yerušalaim; ke'aholē Qedar kiri'ot Šelomo.

1:5 *Crna sam, ali sam lepa, kćeri Jerusalimske, kao šatori Kidarski, kao zavesi Solomunovi.*

5 I am black, but comely, O ye daughters of Jerusalem, as the tents of Kedar, as the curtains of Solomon.

ו אֶל־תִּרְאוּנִי שְׁאֲנִי שְׁחַרְחַרֶת שְׁשׁוֹפְתָנִי הַשֶּׁמֶשׁ בְּנִי
אֲמִי נְחַרְוֵי־כִי שְׁמִנִי נִטְרָה אֶת־הַכְּרָמִים כְּרָמֵי שְׁלִי
לֹא נִטְרָתִי:

6 Al-tir'uni še'ani šeharhoret šešezaftni hašameš; benē imi niħaru-vi samuni noṭera et-hakeramim karmi šeli lo naṭarti.

1:6 *Ne gledajte me što sam crna, jer me je sunce opalilo; sinovi matere moje rasrdivši se na me postaviše me da čuvam vinograde, i ne čuvah svoj vinograd, koji ja imam.*

6 Look not upon me, that I am swarthy, that the sun hath tanned me; my mother's sons were incensed against me, they made me keeper of the vineyards; but mine own vineyard have I not kept.'

ז הגידה לי שאהבה נפשי איכה תרעה איכה
 תרביץ בצהרים שלמה אהיה פעמיה על עדרי
 חבריך:

7 Hagida li še'ahava nafši eha tir'e eha tarbis
 bašahorayim; šalama ehye ke'oteya 'al 'edre ḥavereha.

1:7 *Kaži mi ti, kog ljubi duša moja, gde paseš, gde
 planduješ? jer zašto bih lutala među stadima drugova tvojih?*

7 Tell me, O thou whom my soul loveth, where thou feedest,
 where thou makest thy flock to rest at noon; for why should I
 be as one that veileth herself beside the flocks of thy
 companions?

ח אם־לא תדעי לך היפה בנשים צא־לך בעקבי
 הצאן ורעי את־גדי־תוך על משכנות הרעים: {פ}

8 Im-lo tede'i laḥ hayafa banašim; še'i-lah be'iqve
 ḥašon ur'i et-gedyotayih 'al miškenot haro'im.

1:8 *Ako ne znaš, najlepša između žena, pođi tragom za
 stadom, i pasi jariće svoje pokraj stanova pastirskih.*

8 If thou know not, O thou fairest among women, go thy way
 forth by the footsteps of the flock and feed thy kids, beside
 the shepherds' tents. {P}

ט לססתי ברכבי פרעה דמיתוך רעיתי:

9 Lesusati berihvė Far'o dimitih ra'yati.

1:9 *Ti si mi, draga moja, kao konji u kolima Faraonovim.*

9 I have compared thee. O my love, to a steed in Pharaoh's
 chariots.

י נאוו לחייך בתרים צוארך בחרוזים:

10 Nawu leḥayayih batorim sawareḥ baḥaruzim.

1:10 *Obrazi su tvoji okićeni grivnama, i grlo tvoje nizovima.*

10 Thy cheeks are comely with circlets, thy neck with beads.

יא תֹרֵי זָהָב נַעֲשֶׂה־לָךְ עִם נִקְדוֹת הַכֶּסֶף:

11 *Torē zahav na'ase-lah 'im nequdot hakasef.*

1:11 *Načinićemo ti zlatne grivne sa šarama srebrnim.*

11 We will make thee circlets of gold with studs of silver.

יב עַד־שֶׁהִמְלִיךְ בַּמִּסְבּוֹ נִרְדִּי נָתַן רִיחוֹ:

12 *'Ad-šehameleh bimsibo nirdi natan rēho.*

1:12 *Dok je car za stolom, nard moj pušta svoj miris.*

12 While the king sat at his table, my spikenard sent forth its fragrance.

יג צְרוֹר הַמֶּר | דּוּדֵי לֵי בֵּין שְׁדֵי יִלִּין:

13 *Šeror hamor dodi li bēn šaday yalin.*

1:13 *Dragi mi je moj kita smirne, koja među dojkama mojim počiva.*

13 My beloved is unto me as a bag of myrrh, that lieth betwixt my breasts.

יד אֶשְׁכַּל הַכֶּפֶר | דּוּדֵי לֵי בְּכַרְמֵי עֵין גְּדִי: {ס}

14 *Eškol hakofer dodi li beharmē 'En gedi.*

1:14 *Dragi mi je moj grozd kiprov iz vinograda Engadskih.*

14 My beloved is unto me as a cluster of henna in the vineyards of En-gedi. {S}

טו הַנֶּהַךְ יָפָה רְעִיטִי הַנֶּהַךְ יָפָה עֵינַיִךְ יוֹנִים:

15 *Hinah yafa ra'yaṭi hinah yafa 'enayih yonim.*

1:15 *Lepa ti si, draga moja, lep ti si! oči su ti kao u golubice.*

15 Behold, thou art fair, my love; behold, thou art fair; thine eyes are as doves.

טז הַנֶּהַךְ יָפָה דּוּדֵי אֶף נַעִים אֶף־עַרְשֵׁנוּ רַעֲנָנָה:

16 *Hineḥa yafe dodi af na'im af-'arsenu ra'anana.*

1:16 *Lep ti si, dragi moj, i ljubak! i postelja naša zeleni se.*

16 Behold, thou art fair, my beloved, yea, pleasant; also our couch is leafy.

יז קרות בתינו ארזים רחישנו (רהישנו) ברותים :

17 Qorot batēnu arazim rahitenu berotim.

1:17 *Grede su nam u kućama kedrove, daske su nam jelove.*

17 The beams of our houses are cedars, and our panels are cypresses.

שיר השירים פרק ב

Pesma nad pesmama, glava 2 / Song of Songs
Chapter 2

א אני חבצלת השרון שושנת העמקים :

1 Ani haḥaṣelet haŠaron šošanat ha'amaqim.

2:1 *Ja sam ruža Saronska, ljiljan u dolu.*

1 I am a rose of Sharon. a lily of the valleys.

ב כשושנה בין החוחים כן רעיתי בין הבנות :

2 Kešošana bēn haḥoḥim ken ra'yati bēn habanot.

2:2 *Šta je ljiljan među trnjem, to je draga moja među devojkama.*

2 As a lily among thorns, so is my love among the daughters.

ג כתפוח בעצי היער כן דודי בין הבנים בצלו
חמדתי וישבתי ופריו מתוק לחכי :

3 Keṭapuaḥ ba'asē haya'ar ken dodī bēn habanim:

bešilo ḥimadti weyašavti ufiryo maṭoq lehiki.

2:3 *Šta je jabuka među drvetima šumskim, to je dragi moj među momcima; želeh hlad njen, i sedoh, i rod je njen sladak grlu mom.*

3 As an apple-tree among the trees of the wood, so is my beloved among the sons. Under its shadow I delighted to sit, and its fruit was sweet to my taste.

ד הֵבִיאֲנִי אֶל־בֵּית הַיַּיִן וְדִגְלוֹ עָלַי אֲהָבָה:

4 Hevi'ani el-bēt hayayin wediglo 'alay ahava.

2:4 Uvede me u kuću gde je gozba, a zastava mu je ljubav k meni.

4 He hath brought me to the banqueting-house. and his banner over me is love.

ה סַמְכוּנִי בְּאִשִּׁשׁוֹת רַפְדּוּנִי בְּתַפּוּחִים כִּי־חֹלַת
אֲהָבָה אֲנִי:

5 Samehuni ba'ašišot rapeḏuni batapuḥim; ki-holat ahava ani.

2:5 Okrepite me slatkim, ozdravite me jabukama, jer sam bolna od ljubavi.

5 'Stay ye me with dainties, refresh me with apples; for I am love-sick.'

ו שְׂמָאלוֹ תַחַת לְרֹאשִׁי וְיְמִינוֹ תַחְבֵּקֵנִי:

6 Semolo taḥat leroši wimino teḥabeqeni.

2:6 Leva je ruka njegova meni pod glavom, a desnom me grli.

6 Let his left hand be under my head, and his right hand embrace me.

ז הַשְּׁבַעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם בְּצַבָּאוֹת אֹ
בְּאִילוֹת הַשָּׂדֶה אִם־תַּעֲרִירֵנּוּ | וְאִם־תַּעֲרִירֵנּוּ
אֶת־הָאֲהָבָה עַד שֶׁתַּחֲפֹץ: {ס}

7 Hišba'ti etthem benot Yerušalaim bišva'ot o be'aylot hasade; im-ta'iru we'im-te'oreru et-ha'ahava 'ad šetehpas.

2:7 Zaklinjem vas, kćeri Jerusalimske, srnama i košutama poljskim, ne budite ljubavi moje, ne budite je, dok joj ne bude volja.

7 'I adjure you, O daughters of Jerusalem, by the gazelles,
and by the hinds of the field, that ye awaken not, nor stir up
love, until it please.' {S}

ח קול דודי הנה־זֶה בָּא מִדְּלָג עַל־הַהַרִּים מִקְפֵּץ
עַל־הַגְּבָעוֹת:

8 Qol dodi hine-ze ba; medaleg 'al-heharim meqapes
'al-hageva'ot.

*2:8 Glas dragog mog; evo ga, ide skaćući preko gora,
poskakujući preko humova.*

8 Hark! my beloved! behold, he cometh, leaping upon the
mountains, skipping upon the hills.

ט דומה דודי לַצִּבִּי אוֹ לְעֹפֶר הָאֵי־לִים הַנְּהַיָּה
עוֹמֵד אַחַר כְּתֻלָּנוּ מִן־הַחַלְנוֹת מִצִּיץ
מִן־הַחַרְכִּים:

9 Dome dođi lišvi o le'ofer ha'ayalim; hine-ze 'omed
aḥar kotlenu mašgiah min-haḥalonot mešiš min-
haḥarakim.

*2:9 Dragi je moj kao srna ili kao jelenče; evo ga, stoji iza
našeg zida, gleda kroz prozor, viri kroz rešetku.*

9 My beloved is like a gazelle or a young hart; behold, he
standeth behind our wall, he looketh in through the windows,
he peereth through the lattice.

י עֲנֵה דודי וְאָמַר לִי קוּמִי לָךְ רַעֲיֹתִי יִפְתֵּי
וּלְכִי־לָךְ:

10 'Ana dodi we'amar li; qumi lah ra'yati yafati ulhi-
lah.

*2:10 Progovori dragi moj i reče mi: ustani, draga moja,
lepotice moja, i hodi.*

10 My beloved spoke, and said unto me: 'Rise up, my love,
my fair one, and come away.

יא כִּי־הִנֵּה הִסְתּוֹ עָבַר הַגֶּשֶׁם חָלַף הַלֶּךְ לוֹ:

11 Ki-hine hasetaw 'avar; hagešem ḥalaf halah lo.

2:11 *Jer gle, zima prođe, minuše daždi, otidoše.*

11 For, lo, the winter is past, the rain is over and gone;

יב הַנְּצַנִּים נִרְאוּ בָאָרֶץ עֵת הַזְּמִיר הִגִּיעַ וְקוֹל
הַתּוֹר נִשְׁמַע בְּאֶרְצֵנוּ:

12 Hanišanim nir'u va'areš 'et hazamir higi'a; weqol hator nišma' be'arsenu.

2:12 *Cveće se vidi po zemlji, dođe vreme pevanju, i glas grličin čuje se u našoj zemlji.*

12 The flowers appear on the earth; the time of singing is come, and the voice of the turtle is heard in our land;

יג הַתְּאֵנָה חֲנֻטָּה פִּגְיָהּ וְהַגִּפְנִים | סְמַדָּר נִתְּנוּ רֵיחַ
קוּמִי לָכִי (לָךְ) רַעֲיָתִי יִפְתִּי וְלִכְי־לָךְ: {ס}

13 Hate'ena ḥaneta fageyha wehagefanim smadar natenu reah; qumi lah ra'yati yafati ulhi-lah.

2:13 *Smokva je pustila zametke svoje, i loza vinova ucvala miriše. Ustani, draga moja, lepotice moja, i hodi.*

13 The fig-tree putteth forth her green figs, and the vines in blossom give forth their fragrance. Arise, my love, my fair one, and come away. {S}

יד יוֹנָתִי בְּחֻגְנֵי הַסֶּלַע בְּסֵתֶר הַמְּדַרְגָּה הִרְאִינִי
אֶת־מְרֹאֲיֶךָ הַשְּׁמִיעֵנִי אֶת־קוֹלֶךָ כִּי־קוֹלֶךָ עָרֵב
וּמְרֹאֲיֶךָ נְאוּהָ: {ס}

14 Yonati behagwē hasela' beseter hamadrega har'ini et-mar'ayih hašmi'ini et-qoleh; ki-qoleh 'arev umar'ēh nawe.

2:14 *Golubice moja u raselinama kamenim, u zaklonu vrlatnom! daj da vidim lice tvoje, daj da čujem glas tvoj; jer je glas tvoj sladak i lice tvoje krasno.*

14 O my dove, that art in the clefts of the rock, in the covert of the cliff, let me see thy countenance, let me hear thy voice; for sweet is thy voice, and thy countenance is comely.' {S}

טו אַחְזוּרֵינוּ שְׁעִלִים שְׁעִלִים קַטְנִים מְחַבְלִים
כְּרַמִּים וּכְרַמֵּינוּ סְמֹדָר:

15 Eḥezu-lanu šu'alim šu'alim qeṭanim meḥabelim
keramim; uḥramenu semadar.

2:15 *Pohvatajte nam lisice, male lisice, što kvare vinograde, jer naši vinogradi cvatu.*

15 'Take us the foxes, the little foxes, that spoil the vineyards; for our vineyards are in blossom.'

טז דוֹדֵי לִי וְאֲנִי לוֹ הָרְעָה בְּשׂוֹשָׁנִים:

16 Doḏi li wa'ani lo haro'e bašošanim.

2:16 *Moj je dragi moj, i ja sam njegova, on pase među ljiljanima.*

16 My beloved is mine, and I am his, that feedeth among the lilies.

יז עַד שִׁיפּוּחַ הַיּוֹם וְנָסוּ הַצִּלְלִים סַב דְּמַה־לָּךְ

דוֹדֵי לְצַבִּי אִו לְעֹפֹר הָאֵילִים עַל־הָרִי בְּתַר: {ס}

17 'Ad šeyafuah hayom wenasu ḥaselalim; sov demeleha doḏi lišvi o le'ofar ha'ayalim 'al-hare vaṭer.

2:17 *Dok zahladi dan i senke otidu, vrati se, budi kao srna, dragi moj, ili kao jelenče po gorama razdeljenim.*

17 Until the day breathe, and the shadows flee away, turn, my beloved, and be thou like a gazelle or a young hart upon the mountains of spices. {S}

שיר השירים פרק ג

Pesma nad pesmama, glava 3 / Song of Songs **Chapter 3**

א על־משכבי בלילות בקשתי את שאהבה נפשי
בקשתי ולא מצאתיו:

1 'Al-miškavi balēlot biqašti et še'ahava nafši; biqaštiw welo mešatiw.

3:1 *Na postelji svojoj noću tražih onog koga ljubi duša moja, tražih ga, ali ga ne nađoh.*

1 By night on my bed I sought him whom my soul loveth; I sought him, but I found him not.

ב אקומה נא ואסובה בעיר בשוקים וברחבות
אבקשה את שאהבה נפשי ולא מצאתיו:

2 Aquma na wa'asoveva v'air bašewaqim uvarehovot avaqša et še'ahava nafši; biqaštiw welo mešatiw.

3:2 *Sada ću ustati, pa idem po gradu, po trgovima i po ulicama tražiću onog koga ljubi duša moja. Tražih ga, ali ga ne nađoh.*

2 'I will rise now, and go about the city, in the streets and in the broad ways, I will seek him whom my soul loveth.' I sought him, but I found him not.

ג מצאוני השמרים הסובים בעיר את שאהבה
נפשי ראיתם:

3 Meša'uni hašomerim hasovevim ba'ir; et še'ahava nafši re'item.

3:3 *Nađoše me stražari, koji obilaze po gradu. Videste li onog koga ljubi duša moja?*

3 The watchmen that go about the city found me: 'Saw ye him whom my soul loveth?'

ד כמעט שעברתי מהם עד שמצאתי את שאהבה
נפשי אחזתי ולא ארפנו עד־שהביאתי אל־בית
אמי ואל־חדר הוֹרתי:

4 Kim'at še'avarti mehem 'aq šemašati et še'ahava
nafši; ahaztiw welo arpenu 'ad-šehavetiw el-bet imi
we'el-ħeder horati.

3:4 *Malo ih zaminuh, i nađoh onog koga ljubi duša moja; i
uhvatih ga, i neću ga pustiti dokle ga ne odvedem u kuću
majke svoje i u ložnicu roditeljke svoje.*

4 Scarce had I passed from them, when I found him whom
my soul loveth: I held him, and would not let him go, until I
had brought him into my mother's house, and into the
chamber of her that conceived me.

ה השבעתי אתכם בנות ירושלם בצבאות או
באילות השדה אסתעירו | ואסתעוררו
את־האהבה עד שתחפץ: {ס}

5 Hišba'ti etthem benot Yerušalaim bišva'ot o be'aylot
hasade; im-ta'iru we'im-te'oreru et-ha'ahava 'aq
šetehpaš.

3:5 *Zaklinjem vas, kćeri Jerusalimske, srnama i košutama
poljskim, ne budite ljubavi moje, ne budite je, dok joj ne
bude volja.*

5 'I adjure you, O daughters of Jerusalem, by the gazelles,
and by the hinds of the field, that ye awaken not, nor stir up
love, until it please.' {S}

ו מי זאת עלה מן־המדבר כתימרות עשן מקטרת
מר ולבונה מכל אבקת רוכל:

6 Mi zot 'ola min-hamidbar ketimerot 'ašan; mequteret
mor ulvona mikol avqaṭ rohel.

3:6 Ko je ona što ide gore iz pustinje kao stupovi od dima, potkađena smirnom i tamjanom i svakojakim praškom apotekarskim?

6 Who is this that cometh up out of the wilderness like pillars of smoke, perfumed with myrrh and frankincense, with all powders of the merchant?

ז הנה מטתו שלשלמה ששים גברים סביב לה
מגברי ישראל:

7 Hine mitato šeliŠlomo šišim giborim saviv lah; migibore Yisra'el.

3:7 Gle, odar Solomunov, a oko njega šezdeset junaka između junaka Izrailjevih.

7 Behold, it is the litter of Solomon; threescore mighty men are about it, of the mighty men of Israel.

ח כלם אדווי חרב מלמדי מלחמה איש חרבו
עלירכו מיוחד בלילות: {ס}

8 Kulam aħuže herev melumedē milħama; iš ħarbo 'al-yereho mipahad balēlot.

3:8 Svi imaju mačeve, vešti su boju, u svakog je mač o bedru radi straha noćnog.

8 They all handle the sword, and are expert in war; every man hath his sword upon his thigh, because of dread in the night. {S}

ט אפיריון עשה לו המלך שלמה מעצי הלבנון:

9 Apiryon 'asa lo hameleh Šelomo me'aše haLevanon.

3:9 Odar je načinio sebi car Solomun od drveta Livanskog;

9 King Solomon made himself a palanquin of the wood of Lebanon.

י עמודיו עשה כסף רפידתו זהב מרפבו ארזמן
תוכו רצוף אהבה מבנות ירושלם:

10 'Amuḏaw 'asa ḥesef refidato zahav merkavo argaman; toho raṣuf ahava mibenot Yeruṣalaim.

3:10 *Stupce mu je načinio od srebra, uzglavlje od zlata, nebo od skerleta, a iznutra zastrt ljubavlju za kćeri Jerusalimske.*

10 He made the pillars thereof of silver, the top thereof of gold, the seat of it of purple, the inside thereof being inlaid with love, from the daughters of Jerusalem.

יָא צָאנָה | וּרְאִינָה בְּנֹת צִיּוֹן בְּמִלְךְ שְׁלֹמֹה
בְּעִטָּרָה שְׁעִטָּרָה־לּוֹ אִמּוֹ בַּיּוֹם חֲתָנָתוֹ וּבַיּוֹם
שִׂמְחַת לְבוֹ: {ס}

11 Še'ena ur'ena benot Šiyon bameleh Šelomo; ba'atara še'itera-lo imo beyom ḥatunato uvyom simḥat libo.

3:11 *Izidite, kćeri Sionske, i gledajte cara Solomuna pod vencem kojim ga mati njegova okiti na dan svadbe njegove i na dan veselja srca njegovog.*

11 Go forth, O ye daughters of Zion, and gaze upon king Solomon, even upon the crown wherewith his mother hath crowned him in the day of his espousals, and in the day of the gladness of his heart. {S}

שִׁיר הַשִּׁירִים פֶּרֶק ד

Pesma nad pesmama, glava 4 / Song of Songs
Chapter 4

א הִנָּה יָפָה רְעִיתִי הִנָּה יָפָה עַיְנֶיהָ יוֹנִים מִבְּעַד
לְצַמָּתָהּ שְׁעָרֶיהָ כְּעֵדֶר הָעִזִּים שֶׁגִּלְשׁוּ מֵהָר גִּלְעָד:
1 Hinah yafa ra'yati hinah yafa 'enayih yonim miba'ad
leşamateh; sa'reh ke'eder ha'izim šegalešu mehar
Gil'aḏ.

4:1 *Lepa ti si, draga moja, lepa ti si, oči su ti kao u golubice između vitica tvojih; kosa ti je kao stado koza koje se vide na gori Galadu;*

1 Behold, thou art fair, my love; behold, thou art fair; thine eyes are as doves behind thy veil; thy hair is as a flock of goats, that trail down from mount Gilead.

ב שניך כעדר הקצובות שעלו מן הרחצה שכלם מתאימות ושכלה אין בהם:

2 Šinayih ke'eder haqəšuvot še'alu min-harahša; šekulam mat'imot vešakula ěn bahem.

4:2 *Zubi su ti kao stado ovaca jednakih, kad izlaze iz kupala, koje se sve blizne, a nijedne nema jalove.*

2 Thy teeth are like a flock of ewes all shaped alike, which are come up from the washing; whereof all are paired, and none faileth among them.

ג כחוט השני שפתותיך ומדברך נאווה כפלה הרמון רקתך מבעד לצמתך:

3 Keḥuṭ hašani siftotayih umidbareh nawe; kefelah harimon raqateh miba'aḍ lešamateh.

4:3 *Usne su ti kao konac skerleta, a govor ti je ljubak; kao kriška šipka jagodice su tvoje između vitica tvojih;*

3 Thy lips are like a thread of scarlet, and thy mouth is comely; thy temples are like a pomegranate split open behind thy veil.

ד כמגדל דויד צואריך בנוי לתלפיות אלה המגן תלוי עליו כל שלטי הגברים:

4 Kemigdal Dawiḍ šawareh banuy letalpiyot; elef hamagen taluy 'alaw kol šilte hagiborim.

4:4 *Vrat ti je kao kula Davidova sazidana za oružje, gde vise hiljadama štitovi i svakojako oružje junačko;*

4 Thy neck is like the tower of David builded with turrets,
whereon there hang a thousand shields, all the armour of the
mighty men.

ה שְׁנֵי שְׂדֵיךְ כְּשְׁנֵי עִפְרָיִם תְּאוּמֵי צְבִיחַ הַרְוֵעִים
בְּשׁוֹשָׁנִים:

5 Šenē šadayih kišne 'ofarim te'omē ševiya; haro'im
bašošanim.

4:5 Dve su ti dojke kao dva laneta blizanca, koji pasu među
ljiljanima.

5 Thy two breasts are like two fawns that are twins of a
gazelle, which feed among the lilies.

ו עַד שִׁיבוּחַ הַיּוֹם וְנָסוּ הַצְּלָלִים אֶלֶךְ לִי אֶל־הַר
הַמֹּר וְאֶל־גִּבְעַת הַלְּבוֹנָה:

6 'Ad šeyafuah hayom wenasu hašelalim; eleh li el-har
hamor we'el-giv'at halevona.

4:6 Dok dan zahladi i senke otidu, ići ću ka gori smirnovoj i
ka humu tamjanovom.

6 Until the day breathe, and the shadows flee away, I will get
me to the mountain of myrrh, and to the hill of frankincense.

ז כָּלֶךְ יִפֶּה רַעֲיֹתַי וּמוֹם אֵין בָּךְ: {ס}

7 Kulah yafa ra'yaṭi umum ēn bah.

4:7 Sva si lepa draga moja, i nema nedostataka na tebi.

7 Thou art all fair, my love; and there is no spot in thee. {S}

ח אֲתִי מִלְּבָנוֹן כִּלָּה אֲתִי מִלְּבָנוֹן תָּבוֹאִי תְּשׁוּרִי
מִרָאשׁ אֲמִנָּה מִרָאשׁ שְׁנִיר וְחֶרְמוֹן מִמַּעֲנֹת אֲרִיֹת
מִהַרְרֵי נְמֵרִים:

8 Iti miLevanon kala iti miLevanon tavo'i; tašuri meroš
Amana meroš Senir weHermon mime'onot arayot
meharerē nemerim.

4:8 *Hodi sa mnom s Livana, nevesto, hodi sa mnom s Livana, da gledaš s vrha Amanskog, s vrha Senirskog i Ermonskog, iz pećina lavovskih, s gora risovskih.*

8 Come with me from Lebanon, my bride, with me from Lebanon; look from the top of Amana, from the top of Senir and Hermon, from the lions' dens, from the mountains of the leopards.

ט לִבְבַתְּנִי אֲחֹתִי כֻלָּה לִבְבַתְּנִי בְּאַחַת (בְּאַחַת)
מֵעֵינַיִךְ בְּאַחַד עֵינַךְ מִצֹּרְנֶיךָ:

9 Libavtini ahoti hala; libavtini be'ahat me'enayih be'ahad 'anaq mišaweronayih.

4:9 *Otela si mi srce, sestro moja nevesto, otela si mi srce jednim okom svojim i jednim lančićem s grla svog.*

9 Thou hast ravished my heart, my sister, my bride; thou hast ravished my heart with one of thine eyes, with one bead of thy necklace.

י מֵה־יָפוּ דְדִיךְ אֲחֹתִי כֻלָּה מֵה־טָבוּ דְדִיךְ מֵיַיִן
וְרִיחַ שְׁמֹנֶיךָ מִכָּל־בְּשָׂמִים:

10 Ma-yafu doḏayih ahoti hala; ma-ṭovu doḏayih miyayin werēah šemanayih mikol-besamim.

4:10 *Lepa li je ljubav tvoja, sestro moja nevesto, bolja je od vina ljubav tvoja, i miris ulja tvojih od svih mirisnih stvari.*

10 How fair is thy love, my sister, my bride! how much better is thy love than wine! and the smell of thine ointments than all manner of spices!

יֵא נֹפֶת תִּטּוֹפְנָה שִׁפְתוֹתֶיךָ כֻלָּה דְּבֶשׂ וְחֻלָּב תַּחַת
לְשׁוֹנֶךָ וְרִיחַ שְׁלִמְתֶיךָ כְּרִיחַ לְבָנוֹן: {ס}

11 Nofet tiṭofna siftotayih kala; devaš wehalav taḥat lešoneh werēah salmotayih kerēah Levanon.

4:11 *S usana tvojih kaplje saće, nevesto, pod jezikom ti je med i mleko, i miris je haljina tvojih kao miris Livanski.*

11 Thy lips, O my bride, drop honey--honey and milk are under thy tongue; and the smell of thy garments is like the smell of Lebanon. {S}

יב גן | נְעוּל אַחְתִּי כִלְה גַל נְעוּל מַעַן חָתוּם :

12 Gan na'ul ahoti hala; gal na'ul ma'yan hatum.

4:12 *Ti si kao vrt zatvoren, sestro moja nevesto, izvor zatvoren, studenac zapečaćen.*

12 A garden shut up is my sister. my bride; a spring shut up. a fountain sealed.

יג שְׁלַחַיִּיחַ פַּרְדֵּס רִמּוֹנִים עִם פְּרֵי מֵגָדִים כִּפְרִים
עַם־נִרְדִּים :

13 Šelaḥayih pardes rimonim 'im peri megadim;
kefarim 'im-neradim.

4:13 *Bilje je tvoje voćnjak od šipaka s voćem krasnim, od kipra i narda.*

13 Thy shoots are a park of pomegranates, with precious fruits; henna with spikenard plants,

יד נִרְדָּ | וְכַרְפֵּם קָנָה וְקַנְמוֹן עִם כָּל־עֵצֵי לְבוֹנָה
מִר וְאַהֲלוֹת עִם כָּל־רֵאשֵׁי בְשָׂמִים :

14 Nard weḥarkom qane weqinamon 'im kol-'aše
levona; mor wa'ahalot 'im kol-rašē vesamim.

4:14 *Od narda i šafrana, od iđirota i cimeta sa svakojakim drvljem za kad, od smirne i aloja i sa svakim prekrasnim mirisima.*

14 Spikenard and saffron. calamus and cinnamon. with all trees of frankincense; myrrh and aloes, with all the chief spices.

טו מַעַן גָּנִים בְּאֵר מַיִם חַיִּים וְנוֹזֵלִים מִן־לְבָנוֹן :

15 Ma'yan ganim be'er mayim hayim; wenzozelim min-Levanon.

4:15 *Izvore vrtovima, studenče vode žive i koja teče s Livana!*

15 Thou art a fountain of gardens, a well of living waters, and flowing streams from Lebanon.

טו עוֹרֵי צֶפּוֹן וּבֹאֵי תִימָן הַפִּידוּי גְּנֵי יִזְלוּ בְּשָׁמִי
יָבֵא דוֹדֵי לְגִנּוֹ וַיֹּאכַל פְּרֵי מִגְדָּיו:

16 'Uri šafon uvo' i teman hafih gani yizelu vesamaw; yavo dod i legano weyohal peri megadaw.

4:16 *Ustani severe, i hodi juže, i duni po vrtu mom da kaplju mirisi njegov; neka dođe dragi moj u vrt svoj, i jede krasno voće svoje.*

16 Awake, O north wind; and come, thou south; blow upon my garden, that the spices thereof may flow out. Let my beloved come into his garden, and eat his precious fruits.

שִׁיר הַשִּׁירִים פֶּרֶק ה

Pesma nad pesmama, glava 5 / Song of Songs **Chapter 5**

א בָּאתִי לְגִנִּי אַחֹתִי כֻלָּה אֶרִיתִי מוֹרֵי עִם־בְּשָׁמִי
אָכַלְתִּי יַעֲרֵי עִם־דְּבָשִׁי שָׁתִיתִי יַיִן עִם־חֶלְבִי
אָכְלוּ רַעִים שְׁתוּ וּשְׁכְרוּ דוֹדִים: {ס}

1 Bati legani aḥoti ḥala ariti mori 'im-besami aḥalti ya'ri 'im-divši šatiti yēni 'im-ḥalavi; ihlu re'im šetu wešihru doḏim.

5:1 *Dođoh u vrt svoj, sestro moja nevesto, berem smirnu svoju i mirise svoje, jedem saće svoje i med svoj, pijem vino svoje i mleko svoje; jedite, prijatelji, pijte, i opijte se, mili moji!*

1 I am come into my garden, my sister, my bride; I have gathered my myrrh with my spice; I have eaten my honeycomb with my honey; I have drunk my wine with my

milk. Eat. O friends; drink, yea, drink abundantly. O beloved. {S}

ב אני ישנה ולבי ער קול | דודי דופק פתחי-לי
אחתי רעתי יונתי תמתי שראשי נמלא-טל
קוצותי רסיסי לילה:

2 Ani yešena welibi `er; qol dodi dofeq pithi-li ahoti
ra'yati yonati tamati šeroši nimla-tal qewuṣotay resise
layla.

5:2 *Ja spavam, a srce je moje budno; eto glasa dragog
mog, koji kuca: otvori mi, sestro moja, draga moja, golubice
moja, bezazlena moja; jer je glava moja puna rose i kosa
moja noćnih kapi.*

2 I sleep, but my heart waketh; Hark! my beloved knocketh:
'Open to me, my sister, my love, my dove, my undefiled; for
my head is filled with dew, my locks with the drops of the
night.'

ג פשטתי את-כתנתי איככה אלבשנה רחצתי
את-רגלי איככה אטנפם:

3 Pašatti eṭ-kutonti ēhaha elbašena; rahaṣti eṭ-raglay
ēhaha aṭanefem.

5:3 *Svukla sam haljinu svoju, kako ću je obući? oprala sam
noge svoje, kako ću ih kaljati?*

3 I have put off my coat; how shall I put it on? I have
washed my feet; how shall I defile them?

ד דודי שלח ידו מן-החר ומעי המו עליו:

4 Dodī šalaḥ yado min-haḥor ume'ay hamu `alaw.

5:4 *Dragi moj promoli ruku svoju kroz rupu, a šta je u meni
ustrepta od njega.*

4 My beloved put in his hand by the hole of the door, and my
heart was moved for him.

ה קמתי אני לפתח לדודי וידי נשפוי-מור
ואעבדתי מור עבר על פפות המנעול:

5 Qamti ani liftoah leḏoḏi; weyaḏay natefu-mor
we'ešbe'otay mor 'over 'al kapot haman'ul.

*5:5 Ja ustah da otvorim dragom svom, a s ruku mojih
prokapa smirna, i niz prste moje poteče smirna na držak od
brave.*

5 I rose up to open to my beloved; and my hands dropped
with myrrh, and my fingers with flowing myrrh, upon the
handles of the bar.

ו פתחתי אני לדודי ודודי חמק עבר נפשי יצאה
בדברו בקשתיהו ולא מצאתיהו קראתיו ולא
ענני:

6 Patahti ani ledodi wedodi hamaq 'avar; nafši yase'a
vedabero biqaštihu welo mešetihu qeratiw welo 'anani.

*5:6 Otvorih dragom svom, ali dragog mog ne beše, otide.
Bejah izvan sebe kad on progovori. Tražih ga, ali ga ne
nađoh; vikah ga, ali mi se ne odazva.*

6 I opened to my beloved; but my beloved had turned away,
and was gone. My soul failed me when he spoke. I sought
him, but I could not find him; I called him, but he gave me
no answer.

ז מצאני השמרים הסבבים בעיר הפוני פצעוני
נשאו את-רדדי מעלי שמרי החמות:

7 Meša'uni hašomerim hasovevim ba'ir hikuni feša'uni;
nase'u et-redidi me'alay šomerē haḥomot.

*5:7 Nađoše me stražari, koji obilaze po gradu, biše me,
raniše me, uzeše preves moj s mene stražari po zidovima.*

7 The watchmen that go about the city found me, they smote
me, they wounded me; the keepers of the walls took away
my mantle from me.

ח הַשְּׁבַעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם אִם-תִּמְצְאוּ
אֶת-דּוֹדִי מִה־תִּגִּדּוּ לוֹ שְׁחֹלַת אֲהָבָה אֲנִי:

8 Hišba'ti etthem benot Yerušalaim; im-timše'u et-dodi
ma-tagidu lo šeḥolat ahava ani.

5:8 *Zaklinjem vas, kćeri Jerusalimske, ako nađete dragog
mog, šta ćete mu kazati? Da sam bolna od ljubavi.*

8 'I adjure you, O daughters of Jerusalem, if ye find my
beloved, what will ye tell him? that I am love-sick.'

ט מִה־דּוֹדֶיךָ מִדּוֹד הַיָּפָה בְּנָשִׁים מִה־דּוֹתֶיךָ מִדּוֹד
שְׁכָחָה הַשְּׁבַעְתָּנוּ:

9 Ma-dodeh midod hayafa banašim; ma-dodeh midod
šekaha hišba'tanu.

5:9 *Šta je tvoj dragi bolji od drugih dragih, o najlepša među
ženama? šta je tvoj dragi bolji od drugih dragih, te nas tako
zaklinješ?*

9 'What is thy beloved more than another beloved, O thou
fairest among women? What is thy beloved more than
another beloved, that thou dost so adjure us?'

י דּוֹדִי צַח וְאָדוֹם דָּגוּל מְרֻבָּבָה:

10 Dođi šah we'adom dagul merevava.

5:10 *Dragi je moj beo i rumen, zastavnik između deset
hiljada;*

10 'My beloved is white and ruddy, pre-eminent above ten
thousand.

יא רֹאשׁוֹ כֶּתֶם פִּז קוֹצוֹתָיו תְּלַתְלִים שְׁחֹרוֹת
כְּעֹרֵב:

11 Rošo keṭem paz; qewušetaw taltalim šeḥorot
ka'orev.

5:11 *Glava mu je najbolje zlato, kosa mu je kudrava, crna
kao gavran;*

11 His head is as the most fine gold, his locks are curled, and black as a raven.

יב עֵינָיו כִּיּוֹנִים עַל־אֶפְיָיו מִיַּם רַחְצוֹת בַּחֶלֶב
יְשֻׁבוֹת עַל־מִלָּאת:

12 'Ēnaw keyonim 'al-afiqē mayim; roḥasot behalav
yoševot 'al-milet.

5:12 Oči su mu kao u goluba na potocima vodenim, mlekom
umivene, i stoje u obilju;

12 His eyes are like doves beside the water-brooks; washed
with milk, and fitly set.

יג לְחֵנוֹ כְּעֲרוּגַת הַבָּשֵׂם מִגְדְּלוֹת מֶרְקָחִים
שִׁפְתוֹתָיו שׁוֹשְׁנִים נְטֻפּוֹת מֹר עֵבֶר:

13 Leḥayaw ka'arugat habosem migdelot merqahim;
siftotaw šošanim notefot mor 'over.

5:13 Obrazi su mu kao leje mirisnog bilja, kao cveće
mirisno; usne su mu kao ljiljan, s njih kaplje smirna žitka;

13 His cheeks are as a bed of spices, as banks of sweet herbs;
his lips are as lilies, dropping with flowing myrrh.

יד יָדָיו גְּלִילֵי זָהָב מְמֻלָּאִים בַּהַרְשֵׁשׁ מֵעֵיו עֶשֶׂת
יָשֵׁן מֵעֻלְפַת סַפִּירִים: #

14 Yaḏaw gelilē zahav memula'im bataršiš; me'aw
'ešet šen me'ulefet sapirim.

5:14 Na rukama su mu zlatni prsteni, na kojima su ukovani
virili; trbuh mu je kao svetla slonova kost obložena safirima.

14 His hands are as rods of gold set with beryl; his body is as
polished ivory overlaid with sapphires.

טו שׁוֹקָיו עֲמוּדֵי שֵׁשׁ מִסְדָּיִם עַל־אֲדָנֵי־פֶז מְרָאֵהוּ
כְּלִבְנוֹן בְּחֹר כְּאַרְזִים:

15 Šoqaw 'amudē šeš meyušadim 'al-adnē-faz; mar'ehu
kaLevanon baḥur ka'arazim.

5:15 Gnjati su mu kao stupovi od mramora, uglavljeni na zlatnom podnožju; stas mu je Livan, krasan kao kedri.

15 His legs are as pillars of marble, set upon sockets of fine gold; his aspect is like Lebanon, excellent as the cedars.

שׁו חֲבו מִמֵּתְקִים וְכֹלּוּ מִחֲמָדִים זֶה דּוֹדִי וְזֶה רַעִי
בְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם:

16 Hiko mamtaqim wehulo maḥamadim; ze dodī weze re‘i benot Yeruśalaim.

5:16 Usta su mu slatka i sav je ljubak. Takav je moj dragi, takav je moj mili, kćeri Jerusalimske.

16 His mouth is most sweet; yea, he is altogether lovely. This is my beloved, and this is my friend, O daughters of Jerusalem.'

שׁוֹר הַשִּׁירִים פֶּרֶק ו

Pesma nad pesmama, glava 6 / Song of Songs

Chapter 6

א אָנָה הִלַּךְ דּוֹדְךָ הִיפָּה בְּנָשִׁים אָנָה פָּנָה דּוֹדְךָ
וַיִּבְקֶשְׁנִי עִמָּךְ:

1 Ana halah dodeh hayafa banašim; ana pana dodeh unvaqšenu ‘imah.

6:1 Kuda otide dragi tvoj, najlepša među ženama? kuda zamače dragi tvoj, da ga tražimo s tobom?

1 'Whither is thy beloved gone, O thou fairest among women? Whither hath thy beloved turned him, that we may seek him with thee?'

ב דּוֹדִי יָרַד לְגַנּוֹ לְעֵרְגוֹת הַבָּשֵׂם לְרַעוֹת בְּגָנִים
וּלְלֶקֶט שׁוֹשָׁנִים:

2 Dođi yarad legano la‘arugot habosem; lir‘ot baganim welilqoṭ šošanim.

6:2 *Dragi moj side u vrt svoj, k lejama mirisnog bilja, da pase po vrtovima i da bere ljiljane.*

2 'My beloved is gone down into his garden, to the beds of spices, to feed in the gardens, and to gather lilies.

ג אני לדודי ודודי לי הרעה בשושנים: {ס}

3 Ani ledodi wedodi li haro'e bašošanim.

6:3 *Ja sam dragog svog, i moj je dragi moj, koji pase među ljiljanima.*

3 I am my beloved's, and my beloved is mine, that feedeth among the lilies.' {S}

ד יפה את רעיתי כתרצה נאה כירושלם אימה
כנדגלות:

4 Yafa at ra'yati keTirša nawa kIrušalaim; ayuma kanidgalot.

6:4 *Lepa si, draga moja, kao Tersa, krasna si kao Jerusalim, strašna kao vojska sa zastavama.*

4 Thou art beautiful, O my love, as Tirzah, comely as Jerusalem, terrible as an army with banners.

ה הסבי עיניך מנגדי שהם הרהיבני שערך כעדר
העזים שגלשו מן הגלעד:

5 Hasebi 'enayih minegdi šehem hirhivuni; sa'reh ke'eder ha'izim šegalešu min-haGil'ad.

6:5 *Odvrati oči svoje od mene, jer me raspaljuju. Kosa ti je kao stado koza koje se vide na Galadu.*

5 Turn away thine eyes from me, for they have overcome me. Thy hair is as a flock of goats, that trail down from Gilead.

ו שניך כעדר הרחלים שעלו מן הרחצה שכלם
מתאימות ושפלה אין בהם:

6 Šinayih ke'eder harehelim še'alu min-harahša;
šekulam mat'imot wešakula ēn bahem.

6:6 *Zubi su ti kao stado ovaca kad izlaze iz kupala, koje se sve blizne, a nijedne nema jalove.*

6 Thy teeth are like a flock of ewes, which are come up from the washing; whereof all are paired, and none faileth among them.

ז כפלה הרמון רקתך מבעד לצמתך:

7 Kefelah harimon raqateh miba'ad lešamateh.

6:7 *Jagodice su tvoje između vitica tvojih kao kriška šipka.*

7 Thy temples are like a pomegranate split open behind thy veil.

ח ששים המה מלכות ושמונים פילגשים ועלמות
אין מספר:

8 Šišim hema melahot ušmonim pilagšim; wa'alamot ēn mispar.

6:8 *Šezdeset ima carica i osamdeset inoča, i devojaka bez broja;*

8 There are threescore queens, and fourscore concubines, and maidens without number.

ט אחת היא יונתי תמתי אחת היא לאמה ברה
היא ליולדתה ראוה בנות ויאשרוה מלכות
ופילגשים ויהללוה: {ס}

9 Ahat hi yonati tamaṭi ahaṭ hi le'imah bara hi leyoladtah; ra'uha vanot way'ašeruha melahot ufilagšim wayhaleluha.

6:9 *Ali je jedna golubica moja, bezazlena moja, jedinica u majke svoje, izabrana u roditeljke svoje. Videše je devojke i nazvaše je blaženom; i carice i inoče hvališe je.*

9 My dove, my undefiled, is but one; she is the only one of her mother; she is the choice one of her that bore her. The daughters saw her, and called her happy; yea, the queens and the concubines, and they praised her. {S}

י מִי־זוֹת הַנִּשְׁקָפָה כְּמו־שָׁחַר יָפָה כְּלִבְנֵה בָרָה
כַּחֲמָה אִמָּה כַּנְדֻגְלוֹת: {ס}

10 Mi-zot hanišqafa kemo-šahar; yafa halevana bara kahama ayuma kanidgalot.

6:10 *Ko je ona što se vidi kao zora, lepa kao mesec, čista kao sunce, strašna kao vojska sa zastavama?*

10 Who is she that looketh forth as the dawn, fair as the moon, clear as the sun, terrible as an army with banners? {S}

יֵא אֶל־גִּנַּת אֶגּוֹז יִרְדְּתִי לִרְאוֹת בְּאִבֵי הַנַּחַל
לִרְאוֹת הַפְּרֻחָה הַגִּפְּזִן הַנֶּעֱצוּ הַרְמָנִים:

11 El-ginat egoz yaradti lir'ot be'ibē hanahal; lir'ot hafareḥa hagefen henešu harimonim.

6:11 *Sidoh u orašje da vidim voće u dolu, da vidim cvate li vinova loza, pupe li šipci.*

11 I went down into the garden of nuts, to look at the green plants of the valley, to see whether the vine budded, and the pomegranates were in flower.

יב לֹא יָדַעְתִּי נַפְשִׁי שְׂמַתְנִי מִרְכָּבוֹת עַמִּי נְדִיב:

12 Lo yada'ti nafši samatni markevot 'ami nadv.

6:12 *Ne doznah ništa, a duša me moja posadi na kola kneževa naroda.*

12 Before I was aware, my soul set me upon the chariots of my princely people.

שיר השירים פרק ז

Pesma nad pesmama, glava 7 / Song of Songs **Chapter 7**

א שׁוּבִי שׁוּבִי הַשׁוּלַמִּית שׁוּבִי שׁוּבִי וְנַחֲזֶה־בָּךְ
מִה־תִּחְזוּ בַשׁוּלַמִּית כַּמַּחֲלַת הַמַּחֲנִים:

1 Šuvi šuvi haŠulamit šuvi šuvi weneḥeze-baḥ; ma-tehezu baŠulamit kimḥolat hamahanayim.

7:1 Vrati se, vrati se Sulamko, vrati se, vrati se, da te gledamo. Sta ćete gledati na Sulamci? kao ćete vojničke.

1 Return, return, O Shulammite; Return, return, that we may look upon thee. What will ye see in the Shulammite? As it were a dance of two companies.

ב מִה־יָפוּ פַעֲמֶיךָ בְּנֹעָלִים בַּת־נָדִיב חֲמוּקֵי יָרְכִיךָ
כִּמוֹ חֲלָאִים מַעֲשֵׂה יָדֵי אָמֵן:

2 Ma-yafu fe'amayih bane'alim baṭ-nadiv; hamuqē yerehayih kemo ḥala'im ma'ase yeḏē oman.

7:2 Kako su lepe noge tvoje u obući, kćeri kneževska; sastavci su bedara tvojih kao grivne, delo ruku umetničkih.

2 How beautiful are thy steps in sandals, O prince's daughter! The roundings of thy thighs are like the links of a chain, the work of the hands of a skilled workman.

ג שְׂרָרֶךָ אָגֵן הַסֶּהַר אֶל־יְחָסֶר הַמָּזֵג בַּשֵּׁנֶךָ עֲרַמַת
חֲלִים סוּגָה בַשּׁוֹשָׁנִים:

3 Šorereḥ agan hasahar al-yehsar hamazeg; bitneh 'aremat ḥitim suga bašošanim.

7:3 Pupak ti je kao čaša okrugla, koji nije nikad bez pića; trbuh ti je kao stog pšenice ograđen ljiljanima;

3 Thy navel is like a round goblet, wherein no mingled wine is wanting; thy belly is like a heap of wheat set about with lilies.

ד שְׁנֵי שָׁדַיִךְ כְּשְׁנֵי עֵפְרַיִם תְּאֵמִי צְבִיָּה:

4 Šenē šadayih kišne 'ofarim ta'omē ševiya.

7:4 Dve dojke tvoje kao dva blizanca srnčeta;

4 Thy two breasts are like two fawns that are twins of a gazelle.

ה צֹואֲרֶךְ כַּמִּגְדַּל הַשֵּׁן עֵינֶיךָ בְּרִכּוֹת בְּחֶשְׁבוֹן
עַל־שַׁעַר בֵּת־רַבִּים אַפֶּךָ כַּמִּגְדַּל הַלְּבָנוֹן צוֹפֵה
כְּפִי דַמָּשֶׁק:

5 Šawareh kemigdal hašen; 'enayih berehot beHešbon
'al-ša'ar Bat-rabim apeh kemigdal haLevanon sofe penē
Damaseq.

*7:5 Vrat ti je kao kula od slonove kosti; oči su ti kao jezera u
Esevonu na vratima Vatravimskim; nos ti je kao kula
Livanska koja gleda prema Damasku;*

5 Thy neck is as a tower of ivory; thine eyes as the pools in
Heshbon, by the gate of Bath-rabbim; thy nose is like the
tower of Lebanon which looketh toward Damascus.

ו רֹאשֶׁךָ עֲלֵיךָ כְּכַרְמֵל וְדַלַּת רֹאשֶׁךָ כְּאַרְגָּמָן
מֶלֶךְ אָסוּר בְּרֶהֱטִים:

6 Rošeh 'alayih kaKarmel wedalat rošeh ka'argaman;
meleh asur barehaṭim.

*7:6 Glava je tvoja na tebi kao Karmil, i kosa na glavi tvojoj
kao carska porfira u bore nabrana.*

6 Thy head upon thee is like Carmel, and the hair of thy head
like purple; the king is held captive in the tresses thereof.

ז מַה־יָפִית וּמַה־נְעִמָּה אַהֲבָה בְּתַעֲנוּגִים:

7 Ma-yafit uma-na'amt ahava bata'anugim.

7:7 Kako si lepa i kako si ljupka, o ljubavi u milinama!

7 How fair and how pleasant art thou, O love, for delights!

ח זאת קומתך דמתה לתמר ושדיך לאשכלות:

8 Zot qomateh dameta letamar wešadayih le'aškolot.

7:8 *Uzrast ti je kao palma, i dojke kao grozdovi.*

8 This thy stature is like to a palm-tree, and thy breasts to clusters of grapes.

ט אמרתי אעלה בתמר אחזה בסנסניו ויהיונא

שדיך כאשכלות הגפן וריח אפך כתפוחים:

9 Amarti e'ele vetamar oħaza besansinaw; weyihyu-na šadayih ke'eškelot hagefen werēah apēh katapuhim.

7:9 *Rekoh: popeću se na palmu, dohvatiću grane njene; i biće dojke tvoje kao grozdovi na vinovoj lozi, i miris nosa tvog kao jabuke;*

9 I said: 'I will climb up into the palm-tree, I will take hold of the branches thereof; and let thy breasts be as clusters of the vine, and the smell of thy countenance like apples;

י וחכך כגין הטוב הולך לדודי למישרים דובב
שפתי ישנים:

10 Wehikeh keyen haṭov holeh ledodi lemēšarim; dovev sifte yešenim.

7:10 *I grlo tvoje kao dobro vino, koje ide pravo dragom mom i čini da govore usne onih koji spavaju.*

10 And the roof of thy mouth like the best wine, that glideth down smoothly for my beloved, moving gently the lips of those that are asleep.'

יא אני לדודי ועלי תשוקתו: {ס}

11 Ani leḏoḏi we'alay tešuqato.

7:11 *Ja sam dragog svog, i njega je želja za mnom.*

11 I am my beloved's, and his desire is toward me. {S}

יב לכה דודי וצא השדה נלינה בכפרים :

12 Leha dodi neše hasade nalina bakefarim.

7:12 *Hodi, dragi moj, da idemo u polje, da noćimo u selima.*

12 Come, my beloved, let us go forth into the field; let us lodge in the villages.

יג נשכימה לכרמים נראה אם-פרחה הגפן פתח
הסמדר הנצו הרמונים שם אתן את-דדי לך :

13 Naškima lakeramim nir'e im-pareha hagefen pitah hasemadar henešu harimonim; šam eten et-doday laḥ.

7:13 *Ranićemo u vinograde da vidimo cvate li vinova loza, zameće li se grožđe, cvatu li šipci; onde ću ti dati ljubav svoju.*

13 Let us get up early to the vineyards; let us see whether the vine hath budded, whether the vine-blossom be opened, and the pomegranates be in flower; there will I give thee my love.

יד הדודאים נתנו-ריח ועל-פתחינו כל-מגדים
חדשים גם-ישנים דודי צפנתי לך :

14 Haduḏa'im natenu-rēaḥ we'al-petaḥēnu kol-megadim hadašim gam-yešanim: doḏi šafanti laḥ.

7:14 *Mandragore puštaju miris, i na vratima je našim svakojako krasno voće, novo i staro, koje za te dohranih, dragi moj.*

14 The mandrakes give forth fragrance, and at our doors are all manner of precious fruits, new and old, which I have laid up for thee, O my beloved.

שיר השירים פרק ח

Pesma nad pesmama, glava 8 / Song of Songs **Chapter 8**

א מי יתנה כֶּאֱח לִי יֹנֵק שְׂדֵי אִמִּי אֲמַצְאָהּ בְּחוּץ
אֲשַׁקֶּהָ גַם לֹא יִבְזוּ לִי:

1 Mi yitenha ke'ah li yoneq šedē imi; emša'aha vaḥuṣ ešaḡeḥa gam lo-yavuzu li.

8:1 *O da bi mi brat bio, da bi sao sise majke moje! našavši te na polju poljubila bih te, i ne bih bila prekorna.*

1 Oh that thou wert as my brother, that sucked the breasts of my mother! When I should find thee without, I would kiss thee; yea, and none would despise me.

ב אֲנַהֲגֶהָ אֲבִיאָהּ אֶל-בֵּית אִמִּי תִלְמַדְנִי אֲשַׁקֶּהָ
מִיַּיִן הַרְקַח מֵעֲסִיס רִמּוֹנִי:

2 Enhageḥa avi'aha el-bēt imi telamedeni; ašqeḥa miyayin hareqaḥ me'asis rimoni.

8:2 *Povela bih te i dovela bih te u kuću majke svoje; ti bi me učio, a ja bih te pojila vinom mirisavim, sokom od šipaka.*

2 I would lead thee, and bring thee into my mother's house, that thou mightest instruct me; I would cause thee to drink of spiced wine, of the juice of my pomegranate.

ג שְׂמֹלוֹ תַחַת רֹאשִׁי וְיְמִינוֹ תַחְבֶּקֵנִי:

3 Semolo taḥat roši wimino teḥabeqeni.

8:3 *Leva je ruka njegova meni pod glavom, a desnom me grli.*

3 His left hand should be under my head, and his right hand should embrace me.

ד הַשְּׁבַעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם מִהֲתַעֲרִוּ |
וּמִהֲתַעֲרְרוּ אֶת־הָאֲהָבָה עַד שֶׁתַּחַפְּצִי: {ס}

4 Hišba'ti ethem benot Yerušalaim; ma-ta'iru uma-te'oreru et-ha'ahava 'ad šetehpas.

8:4 Zaklinjem vas, kćeri Jerusalemske, ne budite ljubavi moje, ne budite je, dokle joj ne bude volja.

4 'I adjure you, O daughters of Jerusalem: Why should ye awaken, or stir up love, until it please?' {S}

ה מי זאת עלה מן-המדבר מתרפקת על-דודה
תחת התפוח עוררתיו שמה חבלתה אמה שמה
חבלה ילדתה:

5 Mi zoť 'ola min-hamidbar mitrapeqet 'al-dodah; taħať hatapuah 'orartiha šama hibelatha imeha šama hibela yeladatha.

8:5 Ko je ona što ide gore od pustinje naslanjajući se na dragog svog? Pod jabukom probudih te, gde te rodi mati tvoja, gde te rodi roditeljka tvoja.

5 Who is this that cometh up from the wilderness, leaning upon her beloved? Under the apple-tree I awakened thee; there thy mother was in travail with thee; there was she in travail and brought thee forth.

ו שימני כחותם על-לבך כחותם על-זרועיך
כי-עזה כמות אהבה קשה כשואל קנאה רשפיה
רשפי אש שלהבתיה:

6 Simeni haħotam 'al-libeha kaħotam 'al-zero'eħa ki-'aza hamawet ahava qaša hiš'ol qin'a; rešafeha rišpē eš šalhevetya.

8:6 Metni me kao pečat na srce svoje, kao pečat na mišicu svoju. Jer je ljubav jaka kao smrt, i ljubavna sumnja tvrda kao grob; žar je njen kao žar ognjen, plamen Božji.

6 Set me as a seal upon thy heart, as a seal upon thine arm; for love is strong as death, jealousy is cruel as the grave; the flashes thereof are flashes of fire, a very flame of the LORD.

ז מַיִם רַבִּים לֹא יוּכְלוּ לְכַבּוֹת אֶת־הָאֱהָבָה
וְנִהְרֹת לֹא יִשְׁטְפוּהָ אִם־יִתֵּן אִישׁ אֶת־כָּל־הוֹן
בֵּיתוֹ בְּאֱהָבָה בּוֹז יִבּוֹזוּ לוֹ: {ס}

7 Mayim rabim lo yuhelu lehabot et-ha'ahava unharot lo yištefuha; im-yiten iš et-kol-hon beto ba'ahava boz yavuzu lo.

8:7 *Mnoga voda ne može ugasiti ljubavi, niti je reke potopiti. Da ko daje sve imanje doma svog za tu ljubav, osramotio bi se.*

7 Many waters cannot quench love, neither can the floods drown it; if a man would give all the substance of his house for love, he would utterly be contemned. {S}

ח אַחֹת לַנּוֹ קֶטְנָה וְשָׁדִים אֵין לָהּ מִה־נַּעֲשֶׂה
לְאַחֲתָנוּ בַּיּוֹם שִׁידְבַר־בָּהּ:

8 Ahot lanu qetana wešadayim en lah; ma-na'ase la'ahotenu bayom šeyedubar-bah.

8:8 *Imamo sestru malenu, koja još nema dojaka. Sta ćemo činiti sa sestrom svojom kad bude reč o njoj?*

8 We have a little sister, and she hath no breasts; what shall we do for our sister in the day when she shall be spoken for?

ט אִם־חֹמָה הִיא נִבְנֶה עָלֶיהָ טִירַת כֶּסֶף
וְאִם־דֶּלֶת הִיא נִצּוֹר עָלֶיהָ לֹחַ אֲרִז:

9 Im-ḥoma hi nivne 'aleha tirat kasef; we'im-delet hi našur 'aleha luah arez.

8:9 *Ako je zid, zagradićemo na njemu dvor od srebra; ako li vrata, utvrdićemo ih daskama kedrovim.*

9 If she be a wall, we will build upon her a turret of silver; and if she be a door, we will enclose her with boards of cedar.

י אֲנִי חוֹמָה וְשָׂדַי כַּמִּגְדָּלוֹת אִזְ הָיִיתִי בְּעֵינָיו
כְּמוֹצֵאת שָׁלוֹם: {פ}

10 Ani ĥoma wešaday kamigdalot; az hayiti ve'ēnaw kemoše'et šalom.

8:10 *Ja sam zid i dojke su moje kao kule. Tada postah u očima njegovim kao ona koja nađe mir.*

10 I am a wall, and my breasts like the towers thereof; then was I in his eyes as one that found peace. {P}

יֵא כֶרֶם הָיָה לְשִׁלְמָה בְּבַעַל הַמֶּזֶן נָתַן אֶת־הַכֶּרֶם
לְנֹטְרִים אִישׁ יָבֵא בְּפִרְיוֹ אֶלֶף כֶּסֶף:

11 Kerem haya liŠlomo beVa'al hamon natan et-hakerem lanoterim; iš yavi befiryo elef kasef.

8:11 *Vinograd imaše Solomun u Valamonu; dade vinograd čuvarima da svaki donosi za rod njegov po hiljadu srebrnika.*

11 Solomon had a vineyard at Baal-hamon; he gave over the vineyard unto keepers; every one for the fruit thereof brought in a thousand pieces of silver.

יב כֶּרְמִי שֵׁלִי לְפָנָי הָאֶלֶף לָךְ שִׁלְמָה וּמְאֹתָיִם
לְנֹטְרִים אֶת־פִּרְיוֹ:

12 Karmi šeli lefanay; ha'elef leha Šelomo umatayim lenoterim et-piryo.

8:12 *Moj vinograd koji ja imam, preda mnom je. Neka tebi, Solomune, hiljada, i dve stotine onima koji čuvaju rod njegov.*

12 My vineyard, which is mine, is before me; thou, O Solomon, shalt have the thousand, and those that keep the fruit thereof two hundred.

יג היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך
השמיעני:

13 Hayoševet baganim haverim maqšivim leqoleh
hašmi'ini.

8:13 *Koja nastavaš u vrtovima! drugovi slušaju glas tvoj, daj mi da ga čujem.*

13 Thou that dwellest in the gardens, the companions
hearken for thy voice: 'Cause me to hear it.'

יד ברח | דודי ודמה־לך לצבי או לעפר האילים
על הרי בשמים: {ש}

14 Berah dodi udme-leha lišvi o le'ofar ha'ayalim 'al
harē vesamim.

8:14 *Brže, dragi moj! i budi kao srna ili kao jelenče na gorama mirisnim.*

14 Make haste, my beloved, and be thou like to a gazelle or
to a young hart upon the mountains of spices. {C}

CIP - Каталогизacija u publikaciji -
Народна библиотека Србије, Београд

26-246.5

SOLOMONOVA pesma nad pesmama : interlinearna knjiga sa transliteracijom hebrejskog teksta / transliteracija hebrejskog teksta Miljana Šnap ; [prevod na srpski tj.] srpski tekst Đura Daničić, [prevodioci uvodnog teksta na engleski, Aleksandar Petrović, na hebrejski Gil Visokolov]. - Beograd : Savez jevrejskih opština Srbije, 2018 / 5778 (Beograd : Colorgrafx). - 66 str. : ilustr. ; 20 cm. - (Serija Sveti spisi. Edicija Pet svitaka)

Na nasl. str.: Hebrejski tekst: Stari zavet / Tanah - Spisi / Ketuvim ; engleski tekst: The Holly Scriptures, JPS 1917. - Uporedo heb. original i transliterirani heb. tekst i srp. i engl. prevod. - Tiraž 300. - Str. 5-13: Uvod ili o čitanju pet megilot / Miljana Šnap. - Bibliografija: str. 13.

ISBN 978-86-915145-5-6

COBISS.SR-ID 265159180

דודי ירד לגנו לְעֵרְוֹת הַבָּשֵׂם לְרֵעוֹת בְּגַנִּים וּלְקַט שְׁוֹשָׁנִים:

Dodī yarad legano la'arugot habosem; lir'ot baganim welilqot šošanim.

Dragi moj siđe u vrt svoj, k lejama mirisnog bilja, da pase po vrtovima i da bere ljiljane.

'My beloved is gone down into his garden, to the beds of spices, to feed in the gardens, and to gather lilies.

אֲנִי לְדוּדִי וְדוּדִי לִי הָרְעָה בְּשׁוֹשָׁנִים:

Ani leđodī weđodī li haro'e bašošanim.

Ja sam dragog svog, i moj je dragi moj, koji pase među ljiljanima.

I am my beloved's, and my beloved is mine, that feedeth among the lilies.'